

Knihovna
Jiřího Mahena
v Brně

ZPRÁVA O ČINNOSTI

**Knihovny Jiřího Mahena v Brně
za rok
2022**

ZÁKLADNÍ INFORMACE O ORGANIZACI

Název a sídlo organizace:

Knihovna Jiřího Mahena v Brně, příspěvková organizace
Kobližná 4, 602 00 Brno

Kontaktní údaje:

Tel.: 542 532 111

E-mail: kjm@kjm.cz

Web: www.kjm.cz

ID schránky: fmmkkyr

IČO: 00101494

DIČ: CZ00101494

Ředitelka:

Ing. Libuše Nivnická

Zřizovatel:

Statutární město Brno

www.brno.cz

Odpovědný zpracovatel:

Mgr. Radka Lokajová

Soupis pracovišť a poboček

Ústřední knihovna, Kobližná 4, Schrattenbachův palác

IN-centrum – detašované pracoviště ÚK v 2. p. Kleinova paláce na náměstí Svobody

Mahenův památník, Mahenova 8

Pobočky KJM v městských částech Brna:

Bohunice, Lány 3

Bosonohy, Ostopovická 29

Bystrc, Vondrákova 15

Černá pole, nám. Snp 33

Černovice, Charbulova 38

Dolní Heršpice, Havránkova 82

Horní Heršpice, Bednářova 16

Husovice, Musilova 2a

Chrlice, Chrlické nám. 2

Ivanovice, Mácova 3

Jehnice, nám. 3. Května

Jundrov, Veslařská 56

Kníničky, Ondrova 25

Kohoutovice, Libušina tř. 27

Komárov, Černovická 2b

Komín, Vavřínecká 13

Královo pole, Palackého 164

Lesná, Haškova 4

Líšeň, Jírova 2

Maloměřice, Selská 16

Medlánky, Kytnerova 1a

Nový Lískovec, Oblá 75

Ořešín, U zvoničky 4

Řečkovice, Kolaříkova 3

Soběšice, Zeiberlichova 48

Slatina, Jihomoravské nám. 1

Starý Lískovec, Kurská 1

Štýřice, Vojtova 7

Tuřany, Tuřanské nám. 1

Vinohrady, Velkopavlovická 25

Žabovřesky, Mozolky 52

Žebětín, Křivánkovo nám. 35

Židenice, Stará osada 15

Staré Brno, Křížová 24

OBSAH

ZÁKLADNÍ INFORMACE O ORGANIZACI.....	2
OBSAH.....	3
SLOVO ÚVODEM	6
VÝZNAMNÉ UDÁLOSTI A VÝROČÍ ROKU 2022	7
1. HLAVNÍ ČINNOST ORGANIZACE.....	8
1.1 Knihovnické a informační služby	8
Kdo nás vyhledává	8
Co nabízíme	8
1.2 Celkové statistické ukazatele	9
1.3 Ústřední knihovna	10
Zákaznické centrum	11
Informační služby.....	11
Informační středisko EUROPE DIRECT (ED).....	12
IN-centrum.....	12
Knihovna pro dospělé	14
Knihovna pro děti a mládež (KDM)	14
Centrum dětského čtenářství (CDČ)	15
TEEN.....	16
Hudební knihovna (HK).....	17
Knihovna pro nevidomé a slabozraké.....	18
1.4 Síť poboček.....	19
Podpora dětského čtenářství a komunity.....	19
Výpůjční služby	20
Kulturně-vzdělávací akce	20
1.5 Elektronické a bezkontaktní služby	21
E-knihy	21
Elektronické databáze.....	23
1.6 Knihovní fond	24
Financování a doplňování knihovních fondů	25
Správa a zpracování knihovních fondů	28
1.8 Vzdělávací a integrační činnost pro veřejnost podle cílových skupin	29
Podpora čtenářské pregramotnosti pro rodiny s malými dětmi	29
Prvňáčci a podpora čtenářské gramotnosti	29
Programy pro seniory	29
Program pro nevidomé, slabozraké a osoby s dalším handicapem.....	30
Integrační aktivity pro cizince a národnostní menšiny	30

Kreativní učení	31
2. KULTURNÍ ČINNOST	33
2.1 Významné vlastní akce	33
Jednorázové programy (výběr)	33
Pravidelné cykly	33
2.2 Spolupořadatelství a účast na akcích partnerů	35
3. MANAGEMENT	36
3.1 Strategické cíle a priority	36
3.2 Public relations a marketing služeb	38
Komunikační kanály	38
Spolupráce s partnery	40
3.3 Projektová činnost	41
Realizované projekty	41
Nově podané žádosti Evropská unie, IROP 2021-2027	43
4. PERSONÁLNÍ OBLAST	44
4.1 Personální řízení	44
4.2 Personální management	45
4.3. Vzdělávání zaměstnanců	46
4.4 Zpráva o plnění úkolů BOZP a PO v roce 2022	46
5. REGIONÁLNÍ A CELOSTÁTNÍ VÝZNAM, MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	47
5.2 Mezinárodní spolupráce	48
5.3 Materiální zdroje	49
Knihovní systémy	49
Informační a komunikační technologie Zálohování dat, monitoring sítě a kybernetická bezpečnost	50
Prostory a vybavení	50
6. HOSPODAŘENÍ	52
6.1 Výnosy	52
6.2 Náklady	53
6.3 Finanční majetek	54
6.4 Pohledávky a závazky	54

6.5	Investice	56
6.6	Fondy.....	56
6.7	Seznam inventur.....	57
	SEZNAM PŘÍLOH.....	58
	SEZNAM ZKRATEK.....	58
	SEZNAM TABULEK	59

SLOVO ÚVODEM

Motto:

Neznáme přesně trendy, které budou ovlivňovat náš svět, ale můžeme být lépe připraveni na tyto změny reagovat.

Myšlenka úvodního motta s námi stejně jako asi s celou společností silně rezonovala v souvislosti s dozvuky pandemie covidu v počátku roku 2022 a únorovou invází Ruska na Ukrajinu. Za této situace

neuvěřitelným tempem vzrostla akceschopnost lidí a obrovská míra solidarity. Naše knihovna od prvních dnů nabízela konkrétní pomoc přímo u nás, spolupracovali jsme s městem Brnem a dalšími subjekty. Praktické informace zveřejňujeme stále na našem webu. Užitečným nástrojem pomoci se stala společná webová platforma knihoven. Angažovali jsme se také na vzniku cyklu 7 webinářů obsahujících 14 hodin záznamů, které se věnují otázce válečných uprchlíků z Ukrajiny a možnostem pomoci, který vznikl Díky finanční podpoře **SKIP ČR**.

Nebývalou měrou se proměnily tradiční služby knihovny. Řada aktivit se přenesla do prostoru on-line. Jakmile to bylo možné, knihovna znovu ožila kulturními a vzdělávacími aktivitami a čtenáři opět stále častěji fyzicky přicházeli za oblíbenou literaturou, za „svými“ knihovnicemi a knihovníky i za programem. Realizovali jsme vlastní i partnerské projekty včetně zahraniční spolupráce, integračních aktivit a kreativního učení. Posilovala komunitní role knihovny – zejména na pobočkách. Rozvinuli jsme spolupráci s brněnskými nakladatelstvími, nabídli nové obsahové formáty v rámci *Mahenovy akademie pro 21. století* a řadu výstav. Obnovil se velký zájem škol o naše vzdělávací programy navazující na rámcové vzdělávací programy. To vše se odrazilo **pozitivně ve statistických číslech**, která se blíží situaci před vznikem pandemie.

Vznikla nová **vize a koncepce strategie rozvoje knihovny do roku 2027**. Opírá se o Koncepti rozvoje knihoven ČR do roku 2027 a v oblasti naší působnosti naplňuje cíle **Strategie rozvoje kultury a kreativních odvětví města Brna** stejně jako celkovou vizi Brna do roku 2050. Řada zamýšlených projektů byla komunikována i v kontextu příprav Brna na kandidaturu EHMK 2028. I když Brno nepostoupilo, projekty jsou v kontextu rozvoje města stále živé. Součástí naší strategie je také intenzivní **vytěžování dotačních příležitostí**. Získali jsme dotaci Národního plánu obnovy na kreativní učení a zejména **IROP**, jehož specifický cíl 4. 4 je určen přímo pro knihovny. Proto ve 2. pololetí směřovalo naše maximální úsilí k tomu, abychom kvalitně připravili **tři projekty** směřující **k revitalizaci ústřední knihovny, vybraných poboček** a na zavedení dalších **moderních technologií**. I když řadu našich rozvojových ambicí v současnosti zpomaluje skokový nárůst cen energií a inflace, věříme, že se situace postupně stabilizuje a budeme schopni postupnými opatřeními naplňovat naši vizi.

Za vše, čeho jsme v roce 2022 dosáhli, patří dík celému týmu KJM, podpoře zřizovatele i řadě partnerů.

Vize: knihovna je důvěryhodnou institucí, která motivuje, propojuje, stmeluje a obohacuje život obyvatel i návštěvníků Brna. Je vyhledávaným společníkem lidí a spolehlivým partnerem města. Je nedílnou součástí městského ekosystému, ve kterém se utváří spolupráce všech aktérů v Brně s cílem dlouhodobého rozvoje města – prosperujícího, soudržného, vyváženého a příjemného pro život.

Ing. Libuše Nivnická
ředitelka KJM

VÝZNAMNÉ UDÁLOSTI A VÝROČÍROKU 2022

Rok 2022 se odvíjel ve znamení několika významných výročí spojených bezprostředně s naší knihovnou i s osobnostmi Brna.

Dvojité století – V roce 2021 jsme oslavili 100 let od založení městské knihovny v Brně a v listopadu 2022 jsme si společně s veřejností připomněli **100 let** od jejího **otevření**. V sobotu 19. 11. jsme v Ústřední knihovně měli Den otevřených dveří s bohatým kulturním programem: součástí byla i naučná putovací hra, přibližující události spojené se vznikem KJM a její současnost, výtvarné intervence, hudební vystoupení a divadlo. O den později,

přesně v den otevření městské knihovny v Brně **20. 11.**, se konal **Den otevřených dveří** na všech pobočkách a v Mahenově památníku. V průběhu roku byla na některých pobočkách k vidění výstava *Jiří Mahen a jeho generace, která neexistovala* a putovní výstava *100 let, 100 otisků*, mapující historii KJM na území Brna. Výstavy doplnily přednášky a besedy o historii pobočky v dané lokalitě.

30. výročí vzniku **Mahenova památníku** a **140. výročí narození Jiřího Mahena** jsme si připomněli ve stejný den v prosinci. Sešli jsme se pietně u hrobu tohoto umělce, organizátora a našeho ideového otce za doprovodu hudby a čtení poezie. Osobnosti Jiřího Mahena se věnovalo i scénické čtení a jeho význam rezonoval i v dalším programu během odpoledne a večera v Mahenově památníku. Nechybělo představení pro děti, přednášky, koncert ani malé občerstvení a vila doslova praskala ve švech. Programu se zúčastnilo přes 170 návštěvníků.

100. výročí narození brněnského básníka **Jana Skácela** se věnovaly kulturní programy v Mahenově památníku i na pobočkách, konala se řada výstav, přednášek, soutěží a komponovaného čtení ze Skácelova díla. V průběhu celého 1. pololetí uskutečnily některé pobočky další tematické výstavy při příležitosti různých výročí známých literátů.

200 let od narození G. J. Mendela. Ústřední knihovna, spolu s pobočkami se podílely na velké prázdninové hře pro malé i velké s názvem **Hráškohraní aneb 17 + 1 podob Mendela**. Jednotlivé provozy nabízely přednášky, výstavy, kvízy, soutěže, šifrovačky a další programy, které atraktivní formou připomínaly tuto významnou osobnost. Úniková hra Tajemství hrášku na pobočce v Bohunicích musela být pro velký úspěch prodloužena až do září. Účastníci soutěže sbírali karty do hrací sady, k níž na konci získali triumfy a návod pro karetní hry na mendelovské téma.

430 let od narození J. A. Komenského jsme si připomněli ve spolupráci s polskou knihovnou Raczyńskich a společně jsme realizovali projekt **Brána jazyků otevřená 2022 – Učitel národů**. (viz kapitola 3.3).

1. HLAVNÍ ČINNOST ORGANIZACE

1.1 Knihovnické a informační služby

Kdo nás vyhledává

Naše služby využívají cílové skupiny od rodičů a prarodičů s nejmenšími dětmi přes děti školního věku, mládež, dospívající a dospělé čtenáře až po seniory ve vysokém věku. Zaměřujeme se také na osoby s handicapem, zejména nevidomé a slabozraké. Ve spolupráci s interkulturními pracovníky Magistrátu města Brna se věnujeme také podpoře dalších handicapovaných skupin v rámci projektu *Knihovna pro bezbariérové Brno*, a také integračním aktivitám pro cizince nebo znevýhodněné osoby. V neposlední řadě nás vyhledávají školy (MŠ, ZŠ, SŠ, SOŠ), pedagogové, lektoři, knihovníci a další profese. Naší snahou je dlouhodobě nabízet kvalitní služby návštěvníkům a čtenářům všech věkových a sociálních skupin obyvatel a podporovat jejich setkávání, vzájemné poznávání, kultivaci a dialog.

Co nabízíme

Nabízíme rozsáhlý fond beletrie a populárně naučné literatury ve všech dostupných formách (tištěné knihy, e-knihy, audioknihy), periodika, audiovizuální média, CD a LP desky, hudebniny, hry, hračky a didaktické pomůcky (tzv. Lekotéku), tyflopomůcky pro nevidomé a slabozraké, čtečky elektronických knih a další technická zařízení. Bibliografické, referenční a faktografické informace, volně dostupné i licencované informační zdroje (databáze), informace o Evropské unii a reprografické služby z knihovního fondu. Na vyžádání zprostředkujeme dokumenty, informace a jiné služby z dalších knihoven v ČR prostřednictvím meziknihovních služeb.

Pro širokou veřejnost a pro školy (MŠ, ZŠ, SŠ, SOŠ) pořádáme kulturní, vzdělávací i relaxační programy. Pro odbornou veřejnost připravujeme školící programy, semináře, metodiky a odborné články.

Nabízíme otevřený prostor pro setkávání různých věkových a sociálních skupin a kultur, jejich vzdělávání, inspiraci, kulturní a tvůrčí vyžití i odpočinek.

1.2 Celkové statistické ukazatele

Tabulka 1 Statistika KULT - výběr; srovnání let 2021 a 2022

	2021	2022
KNIOVNÍ FOND		
Knihovní jednotky celkem	729 127	734 005
naučná literatura	209 304	206 526
krásná literatura	432 296	439 202
kartografické dokumenty	1 497	1 469
tištěné hudebniny	10 368	8 930
zvukové	70 238	71 573
Počet knihovních jednotek ve volném výběru	537 739	540 944
Přírůstky	32 397	36 022
Úbytky	90 554	31 150
UŽIVATELÉ		
Registrovaní uživatelé	38 858	40 304
z toho registrovaní uživatelé do 15 let	9 745	10 837
Návštěvníci celkem (ř. 0204 + ř. 0210)	1 246 242	1 479 169
Návštěvníci knihovny	426 356	537 504
Návštěvníci on-line služeb	819 886	941 665
VÝPŮJČKY		
Výpůjčky celkem	954 329	1 286 118
naučná literatura dospělým uživatelům (knihy)	98 484	128 839
krásná literatura dospělým uživatelům (knihy)	524 039	671 130
naučná literatura dětem (knihy)	42 777	63 548
krásná literatura dětem (knihy)	220 978	332 206
tištěné hudebniny	1 080	1 335
zvukové	16 462	26 882
jiné	15 540	11 225
Prezenční výpůjčky evidované	7 469	12 524
Prolongace	221 430	328 007
DALŠÍ ÚDAJE		
Výměnné fondy celkem	33 206	33 217
půjčené jiným knihovnám	8 409	8 143
půjčené od jiných knihoven	8 610	9 001
Vzdělávání knihovníků (pro knihovníky)	24	28
Kulturní, komunitní a volnočasové akce pro veřejnost (besedy, v)	1 149	1 638
Vzdělávací akce pro veřejnost (semináře, kurzy, aj.)	1 120	2 200
Ostatní akce, kde knihovna není hlavním pořadatelem	14	38
Počet hodin pro veřejnost týdně	71	67
ELEKTRONICKÉ SLUŽBY KNIHOVNY		
Počet návštěv webové stránky knihovny	494 024	515 576
Počet vstupů do elektronického katalogu (mimo knihovnu)	537 968	613 641
Počet vstupů do čtenářského konta (mimo knihovnu)	277 587	323 157
Počet e-vypůjček e-dokumentů	13 162	15 229
ZAMĚSTNANCI		
Počet zaměstnanců (přepočtený stav)	138	139
PŘÍJMY, RESP. VÝNOSY		
Tržby za vlastní výkony (výrobky, služby) a za zboží	5 277 127	4 001 674
z toho výnosy (příjmy) z hlavní činnosti	5 213 756	3 992 402
VÝDAJE, RESP. NÁKLADY		
Náklady na pořízení knihovního fondu celkem	7 157 111	8 550 863
- nákup a předplatné periodik	403 791	473 602
- nákup a pořízení licencí na elektronické zdroje	59 538	121 475

Tabulka 2 Porovnání výkonů mezi ÚK a pobočkami v letech 2021 a 2022

	2021		2022	
	ÚK + MP	Pobočky	ÚK + MP	Pobočky
Výpůjčky	297 397	656 932	399 368	886 750
naučná literatura dospělým	49 892	48 592	66 183	62 656
krásná literatura dospělým	150 604	373 435	198 317	472 813
naučná literatura dětem	9 625	33 152	14 563	48 985
krásná literatura dětem	51 423	169 555	77 946	254 260
periodika	9 944	22 357	16 605	30 823
ostatní dokumenty:	11 453	4 087	2 723	8 502
- hračky	667	2 802	1 057	6 046
- deskové hry	948	1 196	1 507	2 342
Prezenční výpůjčky	7 237	232	12 152	372
Prolongace	78 747	142 683	113 010	214 997
Rezervace	15 565	11 172	17 041	11 244
Upomínky	17 665	29 682	24 158	39 870
Čtenáři	15 407	23 451	15 941	24 363
z toho do 15 let	1 804	7 941	2 049	8 788
Fyzické návštěvy	205 824	220 532	226 678	310 826
knihovna	147 426	195 438	184 540	262 737
akce	56 579	23 601	26 635	44 764
internety	1 819	1 493	15 503	3 325
Akce pro veřejnost	865	1418	1 306	2 570
kulturní, komunitní	292	857	318	1 320
vzdělávací	565	555	959	1 241
ostatní	8	6	29	9

1.3 Ústřední knihovna

Ústřední knihovna nabízí knihovnické a informační služby a plní funkci komunitního, společenského, kulturního a vzdělávacího centra pro cílové skupiny všech věkových kategorií. Řídí jednotlivá specializovaná oddělení a úseky v centrální budově (Schrattenbachův palác) a na dvou detašovaných pracovištích (Mahenův památník a IN-centrum v Kleinově paláci). S ostatními provozy je propojena automatizovaným knihovním systémem. Čtenáři tak stačí jedna registrace pro přístup do celé knihovny. Technickou a administrativní podporu zajišťují výpůjční služby Knihovny pro dospělé.

Přes pokračující epidemii covid 19 mohla knihovna poskytovat služby veřejnosti, byť za zpřísněných hygienických podmínek (regulovaný počet čtenářů, rozestupy). Z počátku roku proto čtenáři často využívali objednávky fondu ze skladů i volných výběrů a výpůjčky e-knih. Ústřední knihovna měla na začátku roku 2022 otevřeno ve všední dny od 9.00 do 18.00. Od března jsme provozní dobu prodloužili do 19.00.

Zákaznické centrum

Pracovníci v zákaznickém centru Ústřední knihovny na Kobližné poskytují odborné knihovnické a informační služby čtenářům, služby Informačního střediska Europe Direct, Senior Point a přístup na internet. Za rok 2022 úsek obsloužil 23 102 návštěvníků. Internet využilo 10 406 zájemců, z toho 5 940 registrovaných čtenářů. Bylo poskytnuto celkem 3 838 informací ústně a 327 elektronicky.

Senior point je kontaktní místo **pro občany 55+**, kteří mají zájem zřídit si Senior pas, získat informace ze sociální oblasti nebo o volnočasových aktivitách. V zákaznickém centru se registrovalo 38 zájemců o **Senior pas** a bylo vydáno 24 kusů **Seniorských obálek (karet I. C. E.)**, tj. tiskopisů pro potřeby IZS.

11. listopadu 2022 jsme se zúčastnili pravidelného **celorepublikového setkání pracovníků Senior Pointů** v Brně v budově MMB na Malinovského náměstí. Ze setkání vzešla spolupráce s Policií ČR, která požádala KJM o pomoc s distribucí stolních kalendářů na rok 2023 pro seniory, upozorňujících na různé rizikové situace. Ve spolupráci s kolegy z poboček jsme seniorům z řad návštěvníků KJM rozdali asi 120 ks kalendářů.

Informační služby

Činnost oddělení je založená na prezenčních službách a poskytování odborných knihovnických služeb čtenářům, návštěvníkům KJM i knihovníkům. Informační služby v roce 2022 obsloužily 12 784 klientů a podali 1 214 ústních a 81 elektronických informací. **V čítárně** bylo obslouženo 2 735 klientů, zodpovězeno bylo 628 ústních a 37 elektronických dotazů. Pro brněnské HaDivadlo byly zpracovány 2 placené rešerše.

Průběžně **aktualizujeme kartotéky, excerpujeme časopisy a doplňujeme článkovou databázi**, do které bylo v roce 2022 vloženo 2 579 digitalizovaných článků. Součástí činnosti oddělení bylo také **lektorování** a participace na výběru **fondu populárně-naučné a odborné literatury** a částečně i **poezie**, kterému se věnují také pracovnice Knihovny pro dospělé (viz níže Knihovna pro dospělé). Pokračovala dlouholetá spolupráce s **Encyklopedií dějin města Brna** www.encyklopedie.brna.cz. Bylo do ní vloženo **597 záznamů**. Pracovní schůzka celobrněnského týmu tohoto projektu se v roce 2022 nekonala.

21. listopadu 2022 bylo na webu zveřejněno **Kalendárium na rok 2023** www.kjm.cz/kalendarium. Obsahuje výběr z významných výročí českých a zahraničních osobností, zejména jubilea spisovatelů a soupis významných dnů roku. Kalendárium z roku 2022 mělo 2 045 zhlédnutí.

Součástí poskytovaných informačních služeb je také **zajištění přístupu čtenářů do elektronických databází** (viz kapitola 1. 5. Elektronické služby).

Během roku úsek připravil tyto **výstavy**:

- *100leté výročí narození Jacka Kerouaca a beat generation,*
- *Tomáš Baťa město Zlín,*
- *Narození před 100 lety (*1922)*
- *140. výročí narození Jiřího Mahena.*

Informační středisko EUROPE DIRECT (ED)

Informační středisko Europe Direct (dále jen ED) je jedním z 11 českých a téměř 500 evropských center, která poskytují veřejnosti informace týkající se Evropské unie a možností studia či práce v EU. ED zajišťuje obsluhu kontaktního místa v zákaznickém centru, zodpovídá na dotazy přímo, telefonicky a e-mailem, pořádá vzdělávací a kulturní akce pro školy i pro veřejnost. Některé programy realizuje a streamuje online.

V roce 2022 se na ED obrátilo s dotazem 81 osob. ED se zúčastnilo veletrhu **Brno Expat Fair**. Uspořádalo **72 kulturních a vzdělávacích akcí** s účastí **5 411** návštěvníků.

V první polovině roku odevzdalo ED povinné dokumenty související s vyhodnocováním aktivit a vyúčtováním předchozího roku **Evropské komisi**. Participovalo na programu **Konference o budoucnosti Evropy (COFE)**. Prezentovali jsme se také na každoročním veletrhu **Brno Expat Fair**. Nejvýznamnější akcí 1. pololetí byl **festival evropských filmů** nominovaných na **diváckou cenu LUX 2022** s následnými debatami v kině Art. Jednalo se o **první velkou akci v hybridním formátu** za účasti některých hostů a řečníků pouze online.

Ve svých aktivitách ED opakovaně reflektovalo **ukrajinský konflikt** (mj. prostřednictvím článku pro magazín KAM v Brně *ED Brno stands with Ukraine*) a problematiku **migrace, nacionalismu** nebo **dezinformací**.

V létě spustilo ED brněnskou **geolokační trasu Kleines Problem** v rámci mobilní aplikace *Skryté příběhy*.

Ve 2. pololetí byl nejvýznamnější akcí festival **Předsedáme EU**. V rámci *Evropského týdne mobility* uspořádalo spolu s *Kanceláří Evropského parlamentu* **cyklovýlet** z Hodonína přes Skalici do Strážnice. Novou myšlenkou v tomto případě bylo propojení sportu a odborných debat na **ekologická témata**.

Středisko je aktivní na sociálních sítích **Facebook, Instagram, Twitter, LinkedIn, YouTube** a spravuje vlastní webové stránky. S pořádáním aktivit a na sociálních sítích vypomáhaly stážistky.

Ve druhé polovině roku se podařilo vyjednat **partnerství s Eurodeskem**, který spadá pod Dům zahraniční spolupráce. Pro Eurodesk bude ED od roku 2023 pořádat **vzdělávací akce**. Od Eurodesku na ně bude čerpat finance a propagační předměty. Členové týmu ED se budou moci průběžně proškolovat v problematice evropských projektů týkajících se výjezdů mládeže do zahraničí.

IN-centrum

Pracoviště se zaměřuje na **vzdělávání široké veřejnosti** v oblasti **digitální a mediální gramotnosti**. Jeho klienty jsou převážně **senioři** (viz kapitola 1. 8). Začátkem roku jejich účast na kurzech ovlivnila vyhlášená omezení, strach z nákazy a zvýšená nemocnost. Někteří z těchto důvodů začínali kurz opakovaně.

Fyzicky se uskutečnilo 36 kurzů, které absolvovalo 246 klientů. IN-centrum nabízelo **kurzy PC gramotnosti** od začátečníků přes mírně pokročilé po pokročilé. Velký zájem byl především o kurzy **Dotykové telefony a tablety**. Snížil se zájem o Facebook a Úpravy digitálních fotografií v programu Picassa.

Centrum se také zapojilo do pilotního projektu zaměřeného na digitální vzdělávání seniorů v knihovnách v rámci projektu **Digitální odysea** Nadace Vodafone ve spolupráci s organizacemi Elpida a Moudrá Sovička. Nadace Vodafone poskytla telefony a tablety, které **senioři 65+** mohou využít jak při bezplatných seminářích, tak si je zapůjčit domů. První dva semináře již proběhly, další jsou naplánovány na první pololetí roku 2023.

Široké veřejnosti nabízí IN-centrum od září semináře z oblasti mediálního vzdělávání **Jak nenaletět na falešnou zprávu**.

Aktuální nabídka kurzů je zveřejněna na <https://www.kjm.cz/kurzy>.

Mahenův památník

Náš jediný provoz s nedělní otevírací dobou navštěvují celé rodiny s dětmi, náročnější čtenáři, ale také odborníci a veřejnost se zájmem se o prohlídku Mahenovy pracovny a stálé expozice. Uskutečnilo se celkem 47 prohlídek pro 343 návštěvníků. Ve sledovaném období navštívilo Mahenův památník 9 573 návštěvníků. Registrovalo se 605 čtenářů, z toho 237 dětí do 15 let. Realizováno bylo 20 781 výpůjček. Konalo se 175 akcí (84 kulturních a 91 vzdělávacích).

Rok 2022 se na Mahenově památníku nesl ve znamení návratu k normálnímu provozu po dvou covidových letech a ve znamení oslav 30 let Mahenova památníku a 140 let od narození Jiřího Mahena.

Akce pro školy

Základem práce Mahenova památníku se školní mládeží byl i v roce 2022 projekt *Se školou v knihovně*. Tradičního projektu *Poprvé do školy – Poprvé do knihovny* se zúčastnily ZŠ Lerchova a ZŠ náměstí Míru a to jak *Klíčování* (8. – 15. června) tak *Pasování prvňáčků na rytíře knih* (5. – 7. října). Pasováno bylo 93 prvňáčků. Novinkou tohoto ročníku bylo **pasování dětí válečných uprchlíků z Ukrajiny** v jejich rodném jazyce díky třem “princeznám” mluvícím **ukrajinsky**. Mahenovskou tematiku dětem přiblížily **kostýmované prohlídky** a **scénické divadlo** v programech **Na návštěvě u Mahenů** nebo soutěžní akce **Kam se schoval Lápošek**. Zážitkové programy byly spojené se křtem knihy *Adam a tajemství Těžkovského hrádku* nebo s besedami spisovatelky, malířky a grafičky Lucie Seifertové. Vedle dalších vzdělávacích programů z nabídky pro školy se uskutečnily **zážitkové vánoční programy** pro děti ze ZŠ Sekaninova (škola pro zdravotně či mentálně znevýhodněné nebo týrané děti) a ZŠ Cacovická (s ukrajinskými dětmi).

Akce pro veřejnost

Veřejnosti byly nabídnuty **cestovatelské besedy**, **odborné přednášky** (doc. Poláčka o Vladislavu Vančurovi, doc. Trávníčka o Františku Gellnerovi nebo přednáška *Nacismus & okultismus – fakta vs. fikce*), **autorská čtení** (např. komponované čtení básnířky Marie Veselé nebo Blanky Solařové-Calibaby).

V rámci **Muzejní noci** byl pro návštěvníky připraven bohatý program.

Řada těchto aktivit byla realizována v rámci projektu **Toulky s Jiřím Mahenem III** z grantu Knihovny 21. století MK ČR. Projekt vycházel z Mahenových myšlenek a jeho cílem bylo informovat veřejnost o všestranné osobnosti Jiřího Mahena, poukázat na jeho trvale udržitelný knihovnický odkaz a implementovat Mahenovy myšlenky do současného dění v Mahenově památníku. Oslavy 30 let Mahenova památníku byly vrcholem aktivit Památníku v roce 2022.

Knihovna pro dospělé

Disponuje rozsáhlým výběrem krásné a populárně naučné literatury a periodiky vtištěné i elektronické podobě. Zajišťuje elektronickou a poštovní agendu rezervací a upomínek, meziknihovní výpůjční služby, pečuje o celý registr čtenářů v knihovních systémech Knihovny Jiřího Mahena v Brně a stará se o plynulý chod návratových boxů pro ÚK na Kobližné. Návštěvníci mohou využívat prezenční služby. Registrovaní čtenáři si mohou půjčovat vybrané knihovní jednotky domů a využívat širší nabídku služeb.

Z důvodů přetrvávajících obav z epidemie z počátku roku knihovníkům přibylo na první pohled neviditelné práce s vyhledáváním žádank a zajištěním telefonické podpory především klientům seniorského věku.

Knížní středy

Od března se každý 1. týden v měsíci konala **Knížní středa** s prezentací knižních novinek a dalších zajímavých titulů. Knížní středy se konaly celkem 11x. Od příštího roku plánujeme akci realizovat 2x měsíčně střídavě v dopoledních i odpoledních hodinách.

Vzdělávací aktivity a exkurze

Studentům 1. ročníků SŠ, žákům 9. tříd a víceletých gymnázií byl úspěšně nabídnut nový program *Tak trochu jiná knihovna*, který byl doplněn o využívání digitálních technologií a nových trendů pro potřeby středoškoláků. Během roku se postupně podařilo systematizovat studentské praxe pro Ústřední knihovnu i pobočky. Úspěšně se do praxí zapojili i klienti neziskové organizace Rytmus. Knihovnice z Knihovny pro dospělé realizovaly rovněž **18 exkurzí** celou Ústřední knihovnou pro **446 studentů středních škol**. Dalších **10 exkurzí** a prezentací služeb knihovny s celkem **144 účastníky** se konalo v rámci Muzejní noci, oslav 100 let knihovny a pro odbornou knihovnickou veřejnost.

Lektorská činnost

Díky finanční podpoře SKIP vznikl cyklus webinářů věnujících se aktuální otázce nově příchozích z Ukrajiny, nazvaný *Role knihoven v integraci nově příchozích z Ukrajiny*, dostupný na YouTube: <https://www.youtube.com/playlist?list=PLXPdxTclz4UKr3YOzrukVKyZ4tsRpoCG1>. Celkem 14h záznamů.

Z projektu VISK 2 Mimoškolní vzdělávání knihovníků – projekt *Vzdělávací programy pro knihovníky dle RVP pro ZV 2022* bylo realizováno 7 workshopů a 7 webinářů. 18 h záznamů je k dispozici zde: https://www.youtube.com/playlist?list=PLDQ1mwDelKexC2UtkjvNW8eCbioA0j_Z9.

Knihovna pro děti a mládež (KDM)

Oddělení tradičně věnuje pozornost cílovým skupinám od nejmenších dětí s rodiči a prarodiči, dětí předškolního věku přes školáky, teenagery až po středoškoláky a adolescenty. Z profesních důvodů vyhledávají služby oddělení také pedagogové a vysokoškolští studenti.

Kulturní a vzdělávací akce v roce 2022

2022	Vzdělávací programy	Kulturní programy
Počet akcí	264	131
Počet účastníků	4280	1496

Kulturně-výchovné a vzdělávací akce v KDM

Pro MŠ, ZŠ, SŠ, SOŠ a gymnázia má oddělení v nabídce 23 vzdělávacích programů včetně dvou prohlídek oddělení s interaktivními prvky. Programy jsou modifikovány podle potřeb klientů, mezi nimiž jsou také **děti a mládež s handicapem**.

Jakmile to situace dovolila, byly obnoveny pravidelné měsíční **návštěvy mateřských škol při Fakultní nemocnici v Brně**.

Setkávání oblíbeného **Čtenářského klubu** pro cílovou skupinu 8 až 12 let se vrátila z online prostředí do reality. Stejná věková skupina si oblíbila projekt **Robotíme!** Zájemců o moderní technologie a robotiku přibývá. Ve 2. polovině roku byl tento kroužek rozdělen do dvou skupin pro začátečníky a pokročilé. Rozšířeno bylo také vybavení moderními technologiemi pro konání kreativních výukových programů – robotické lego, nový ozobot a 3D tiskárna.

Po delší přestávce jsme chtěli v březnu zrealizovat **Noc s Andersenem**, to bylo však možné jen ve formě odpoledního programu, ne oblíbeného nocování. Program byl zaměřen na tematiku Harryho Pottera a jeho kouzelného světa.

Na konci školního roku jsme pro děti připravili program *S vysvědčením mimo realitu*. Při něm byla využita technologie virtuální reality (VR) ve vzdělávání. Tato aktivita byla jedním z výsledků spolupráce s KISK FF MU Brno, kdy je knihovna externím aplikačním garantem v projektu využívání VR ve výuce, financovaném prostřednictvím TA ČR.

První víkend nového školního roku byl již tradičně zasvěcen Festivalu vědy. V roce 2022 se jednalo o rozsáhlou akci na Brněnském výstavišti a zapojila se do ní i další oddělení a pobočky naší knihovny.

(Bookstart a další aktivity pro prvňáčky a předškoláky v kapitole 1.8)

Centrum dětského čtenářství (CDC)

Již 13 let je Centrum dětského čtenářství nedílnou součástí Knihovny pro děti a mládež. V praxi se zaměřuje jak na **nepřímou podporu dětského čtenářství** pořádáním vzdělávacích seminářů pro knihovníky a odbornou veřejnost, vydáváním elektronického časopisu Impulsy, vedením Databanky vzdělávacích knihovnických programů, přednášek pro učitele, projektů na podporu dětského čtenářství, metodickou činností apod., tak na **přímou podporu dětského čtenářství** realizací aktivit pro dětské čtenáře. Realizované programy odpovídají potřebám škol a standardům stanoveným **Rámcovým vzdělávacím programem** odpovídajícím typu škol.

Dlouhodobě spolupracujeme s vybranými katedrami **Masarykovy univerzity v Brně** (např. s KISK na FF MU v Brně, či s Katedrou českého jazyka a literatury PedF MU v Brně). Sedmým rokem spolupracujeme také se **Slovenskou pedagogickou knihnicou v Bratislavě**, resp. nově s **Národním inštitútom vzdelávania a mládeže**, s nímž realizujeme mezinárodní česko-slovenský projekt *Záložka do knihy spojuje školy*.

Od podzimu také realizujeme aktivity projektu na **propojení formálního a neformálního vzdělávání** *Učíme se příběhem*.

Vzdělávání lektorů čtenářských dílen

Vzdělávání lektorů čtenářských dílen a aktivit na podporu čtenářské gramotnosti jsme vytvořili na míru pro nakladatelství Meander. Proškoleny byly 6 autorů publikací z portfolia nakladatelství, která na základě našeho školení připravují akce pro učitele a knihovníky ve vybraných českých městech. Spolupráce proběhla v rámci projektu Učit tvořením (NPO, MK ČR).

Metodická podpora knihovníků, učitelů a studentů

Přednášky tematicky spjaté s literaturou pro nejmenší děti a práci s dětským čtenářem. Konaly se 4 přednáškové bloky pro 117 účastníků. V rámci projektu *Chceme dětem číst XIV.* za finanční podpory MK ČR a SKIP ČR z grantového projektu Knihovna 21. století byly realizovány 3 vzdělávací **semináře pro knihovníky**: seminář *Jak správně vytvořit metodiku kvzdělávací lekcí pro děti a mládež*, webinář *Pojďte, děti, budeme číst s porozuměním 2022* a tradiční seminář *Chceme dětem číst aneb Cesta pohádkovým světem*.

Databanka vzdělávacích knihovnických programů

Naším dalším projektem na podporu vzdělávání knihovníků je zmíněná databanka. Ve sledovaném období vyšla celkem 4 tematická čísla elektronického **knihovnického časopisu Impulsy** (<https://impulsy.kjm.cz/aktualni-cislo>), která se zaměřila na **Makerspace** v knihovnách, tvorbu vzdělávacích lekcí pro děti a mládež, mediální gramotnost a pohádkovou knižní produkci. V roce 2022 se výrazně lépe dařila organizace akcí s osobní účastí, což účastníci velmi ocenili.

Za rok 2022 bylo realizováno 61 aktivit o celkovém počtu 1 139 účastníků online i offline.

TEEN

Starším žákům ZŠ a středoškolákům jsou určeny aktivity TEENU. Pro dospívající mládež se celý rok konaly volnočasové i vzdělávací akce spolufinancované z projektu *Expresivní terapie a programy TEEN v knihovně Jiřího Mahena v Brně* z Knihovny 21. století MK ČR. Jejich vrcholem byl dvoudenní **festival Maheniks** spojený s nocováním v knihovně, určený všem milovníkům komiksu a fantasy literatury. Mladí dospívající se během roku pravidelně scházeli, aby se zdokonalili v kroužku angličtiny **Keep Talking / Let's talk**. Pravidelně se setkávali také v **Manga anime klubu**, **Zeleném klubu**, na programech **DoUČko**, **Dotykáč**, **DND** a na **Literárních dílnách se spisovatelkou Terezou Matouškovou**.

Aktivně se snažíme vytvářet v knihovně místo, které bude pro dospívající mladé lidi odpočinkové i bezpečné, a kde mohou být sami sebou. Od roku 2018 je TEEN registrován do komunity "Hate Free",

čímž se zavázal k tomu, že je místem bez předsudků a může do něj přijít kdokoli. S touto myšlenkou pokračujeme i v rámci nové platformy **Duhový TEEN**, který je zaměřen (nejen) na LGBTQ+ komunitu a její podporu. V Dotykáči měli mladí lidé také možnost setkání s organizací Queer Space Networks

(pomoc ukrajinské LGBTQ+ komunitě) či Anabel (témata poruch příjmu potravy a podpory sebe-lásky).

Do TEENU jsme umístili infografiku s e-mailovým kontaktem duhovyteen@kjm.cz. Slouží mladým pro dotazy, se kterými bychom jim mohli pomoci. Do knih s LGBTQ+ tématikou jsme začali vlepat duhové samolepky a vytvořili jsme i seznam těchto knih. Tento projekt má velmi kladnou odezvu a rozšířili jsme díky němu okruh pravidelných návštěvníků našich akcí.

Soustředili jsme se také na šíření osvěty ohledně **ekologické problematiky v Zeleném klubu**. V jeho rámci jsme měli několik Dotykáčů na environmentální témata (spolupráce s Nadací Veronica a slow fashion značkou Reparáda), pořádali jsme **swapy knih a květin** nebo **upcycling workshopy**.

Hudební knihovna (HK)

Poskytuje zejména služby a dokumenty týkající se hudby. Vedle zvukového a zvukově-obrazového fondu z různých hudebních oblastí čtenářům nabízí mluvené slovo a k jeho použití elektronické čtečky, dále knihy a periodika s hudební tematikou, hudebniny, audioknihy, CD, DVD, LP, které nově půjčuje i absenčně. Půjčuje také **edukativní hudební nástroje** a v rámci Lektorky i tyflopomůcky. Zaměstnanci poskytují také přístup **k veřejnému internetu**.

V prostorách knihovny je několik pohodlných míst určených k poslechu hudby, pro četbu, studium či relaxaci. Také lze využít **elektronický klavír KORG** nebo **keyboard** a **notační program Sibelius**.

Hudební knihovna umožňuje přístup k světovým elektronickým zvukovým databázím (viz e-databáze, kapitola 1. 5).

Výkonové ukazatele Hudební knihovny

Za statistik (viz kapitola 1. 2) je zřejmé, že oproti roku 2021 výrazně vzrostl zájem o hudební nástroje 139 % a také o knihy 21 % a čtečky 11 %. Naopak mírně klesl zájem o periodika a půjčování brožur. Momentálně půjčujeme 3 čtečky el. knih, nová se začne půjčovat začátkem roku 2023.

Z čísel je patrný jednak opětovný fyzický návrat návštěvníků do knihovny a jednak enormní nárůst zájmu využití knihovního internetu.

Kulturní a vzdělávací akce pro školy

V roce 2022 se uskutečnilo **185 vzdělávacích pořadů**, které navštívilo **2 728 dětí a studentů**. Konalo se také **30 kulturních akcí pro veřejnost** s zúčastí **811 návštěvníků**. Hudební besedy pro školy jsou pro svůj kreativní vzdělávací charakter velmi vyhledávané pedagogy všech stupňů vzdělávání.

Besedy pro MŠ a 1. stupeň ZŠ: *Vánoce v hudbě; Muzicírování; Co to hraje?; My jsme muzikanti; Svěrák a Uhlíř dětem; Noty a rytmus* ad.

Besedy pro 2. stupeň ZŠ a SŠ: *Audioknihy se čtou samy; Bubnoznění; Rocková hudba; Filmová hudba; Hudba 1. pol. 20. století; Jan Skácel v hudbě* ad. Uskutečnili jsme také řadu besed pro školy s využitím **muzikoterapeutických nástrojů** pořízených z projektů podpořených v minulých letech.

Pro pedagogy, speciální pedagogy, knihovníky

Byl uspořádán **jednodenní seminář** zaměřený na **vybrané techniky celostní muzikoterapie** *Rytmus, hlas a tep*, vedený odborníky na muzikoterapii Lubomírem Holzerem a Soňou Markovou (z projektu *Učit tvořením: Zvyšování kompetencí v oblasti kreativního učení pro pracovníky knihoven a kulturních zařízení* z Národního plánu obnovy MK ČR).

Ze stejného projektu jsme také realizovali nákup muzikoterapeutických hudebních nástrojů.

Program pro veřejnost

Pro děti

Každoročně připravovaný program k **Mezinárodnímu dni dětí** jsme nazvali *Nejen o hrášku* a byl věnován G. J. Mendelovi. Zúčastnila se ho stovka dětí, nepočítaje jejich rodiče a prarodiče. Materiály a pracovní listy byly využity i pro prázdninovou celoknihovní soutěž.

V rámci dlouhodobé úspěšné **spolupráce s Filharmonii Brno** byly vypsány 3 kurzy **hudebních workshopů pro děti** ve věku 1,5–2 roky, 2–4 roky a pro předškoláky, v nichž na pozadí rozvíjení hudebních schopností dětí je kladen velký důraz na skupinovou práci.

V lednu proběhlo vyhlášení výsledků celostátní soutěže pro děti a mládež **Hnutí Brontosaurus Máme rádi přírodu** spolu s výstavou vítězných prací.

Pro dospělé

Cyklus hudebních pořadů Malé divadlo hudby nabídl přednášky, koncerty či autorská čtení významných osobností, ale i začínajících umělců. Otevřely ho koncerty: *Novoroční koncert Helfertova orchestrálního sdružení* s dirigentem **Vítem Marečkem** a *Španělské inspirace* **Jany Janků** spojené se křtem CD *Espanoleta*. Třídílný cyklus věnovaný duchovní barokní hudbě připravil muzikolog **Pavel Sýkora**. V rámci hudebních výročí jsme vzpomínali na jazzové hudebníky. Při příležitosti 80. narozenin jazzmana **Jana Daleckého** připomenul **Miloš Štědroň** alespoň část jeho tvůrčí aktivity. V jednom pořadu se tak sešli dva „velcí“ brněnští oslavenci roku 2022. Při autorském čtení **Jiřího Plocka** na konci roku jsme se zaposlouchali do fejetonů ze dvou dílů *Zápisů potulného lidopisce* a veršů z nové sbírky *Cesta do Assisi*.

Expresivní terapie a prožitkové pořady

V rámci projektu *Expresivní terapie a programy TEEN v KJM* (z dotačního programu Knihovna 21. století MK ČR), byly realizovány velmi úspěšné prožitkové pořady: *Muzikoterapeutická relaxace a Bubnohrátky* s lektory Lubomírem Holzerem, Soňou Markovou či Evou Sádlikovou; *Terapie pohybem* s Hanou Hledíkovou či artefietické pořady pro děti Zuzany Hegerové. Uskutečnilo se celkem 20 pořadů, které navštívilo 276 účastníků. Třemi prožitkovými programy se hudební knihovna zapojila i do **Brněnských dnů pro zdraví**: *Hrátky s hlínou*; *Vědomé dotykové hry* s Renée Laveckou a Miroslavem Ketmanem a *Terapie pohybem* s Hanou Hledíkovou.

Knihovna pro nevidomé a slabozraké

Úsek Hudební knihovny Knihovna pro nevidomé a slabozraké umožňuje půjčování zvukových knih nevidomým i osobám s dalšími handicap. Na základě doporučení lékaře či po předložení průkazu ZTP je možné vystavit čtenářský průkaz zdarma.

Čtenářům jsme zpřístupnili 440 nových titulů z Knihovny a tiskárny pro nevidomé K. E. Macana v Praze a 7 titulů z darů čtenářů.

V 1. pololetí roku 2022 byl proveden **audit technického vybavení** Knihovny pro nevidomé a slabozraké. Na jeho základě jsme implementovali doporučení auditora Radka Pavlíčka ze Střediska Teiresiás Masarykovy univerzity.

Služeb úseku využívá celkem **322 čtenářů**, z toho 18 čtenářů bylo zaregistrováno nově. Bylo provedeno **11 078 transakcí**, z toho 9 700 výpůjček a 1 378 prolongací. Srovnání s rokem 2021 naznačuje mírný nárůst počtu transakcí o **11 %**.

Počet nahrávek na **paměťová zařízení** evidovaný jako prezenční výpůjčka dosáhl hodnoty 4 871, čímž stejně jako v roce 2021 převýšil počet absenčních výpůjček audioknih a dalších dokumentů na CD (4 552). Zájem o **nahrávání zvukových knih na paměťová zařízení je dlouhodobým trendem**. Trvale naopak klesá zájem o výpůjčky magnetofonových kazet.

Kulturní a vzdělávací akce

Vznikl pořad pravidelných setkání první středu v měsíci, zrealizováno bylo 8 kulturních a 2 vzdělávací akce pro 94 účastníků. Největší zájem vyvolal seminář *(Bezplatné) nástroje pro zpřístupnění prostředí počítače a mobilního telefonu uživatelům s poruchami zraku*.

(Výběr nejzajímavějších akcí najdete v kapitole 2)

Navázali jsme spolupráci se **Sdruženou organizací nevidomých a slabozrakých (SONS)**, která v prostorách KJM uspořádala besedu. Služby Knihovny pro nevidomé a slabozraké byly prezentovány na 2 akcích pořádaných jinými institucemi (MMB a SONS).

1. 4 Síť poboček

Útvar poboček se v roce 2022 skládal z 34 poboček, z toho 16 poboček s výměnným fondem. Všechny pobočky jsou součástí **automatizovaného systému ARL**, což čtenářům KJM umožňuje využívat s jedním průkazem služby na všech provozech, s výjimkou pobočky „Na Křižovatce“. Tato pobočka je praktickým působištěm studentů oboru KISK na FF MU a má svůj samostatný knihovnický systém KOHA.

Na pobočce Křižová na Starém Brně vzniklo ve spolupráci s výzkumnými projekty MUNI **eyetrackingové pracoviště** pro realizaci výzkumů s respondenty.

Na pobočce ve Starém Lískovci se od října rozšířila provozní doba o pátek 10–15 hodin.

Podpora dětského čtenářství a komunity

V rámci akce **Týden knihoven** se na pobočkách bezplatně zaregistrovalo 105 dětí do 18 let. (více viz kapitola 1. 3.)

Do 7. ročníku krajského projektu **Jižní Morava čte**, který podporuje dětské čtenářství, se zapojilo 9 poboček – Bohunice, Maloměřice, Černá Pole, Řečkovice, Židenice, Soběšice, Černovice, Horní Heršpice a Komín. Soutěžící děti na pobočkách Komín, Bohunice, Maloměřice a Řečkovice se umístily na vítězných místech v několika hodnotících kategoriích.

Na pobočce na Vinohradech jsou **registrační poplatky pro děti do 18 let** s trvalým bydlištěm v této městské části **hrazeny ÚMČ Brno-Vinohrady**.

Pracovníci na pobočkách v Bohunicích, Líšni, Králově Poli, Židenicích, Starém Lískovci a Lesné pravidelně spolupracují se stacionáři pro děti a dospělé s různými handicap v rámci projektu **Bezbariérové Brno**.

Pobočka v Komíně byla nominována na **Komunitní knihovnu JMK za rok 2022**.

Na vybraných pobočkách se během roku 2022 konaly praxe studentů Obchodní akademie a Vyšší odborné školy, obor knihovnictví a informační služby. Na pobočce v Líšni měl praxi handicapovaný student v rámci spolupráce s organizací Rytmus.

Výpůjční služby

Podle výkonových ukazatelů v Tabulce č. 2. (kapitola 1. 2) je zřejmé, že po covidové pauze se lidé do knihoven rádi vracejí, ať už jako čtenáři nebo návštěvníci programů a volnočasových aktivit. Na všech provozech se **zvýšil počet výpůjček Albi knih, deskových her a kreativních hraček z naší Lekotéky**. Nejvíce hraček bylo zapůjčeno na pobočce v Tuřanech – celkem 556, nejvíce deskových her na pobočce ve Štýřicích – 541 her.

Snížují se výpůjčky CD smluveným slovem. Důvodem je zřejmě nemožnost si CD na nové technice přehrát. Na pobočkách se půjčilo celkem 8 342 zvukových dokumentů, nejvíce v Králově Poli – 1 484.

Periodik bylo nejvíce zapůjčeno na pobočce v Líšni – 3 613.

Kulturně-vzdělávací akce

Do pořádání akcí se pobočky zapojují velmi aktivně. O kulturní akce na pobočkách projevují zájem děti i dospělí, jak je patrné i z Tabulky č. 2.; po pandemii obnovily zájem o prezenční vzdělávací programy školy všech typů.

Realizaci **vzdělávacích pořadů pro školy** ovlivnil příliv válečných uprchlíků z Ukrajiny. S těmito nově příchozími se na pobočkách setkáváme v rámci školních kolektivů stále častěji. Z těchto důvodů byl doplněn knihovní fond poboček o **dětskou literaturu v ukrajinštině**. V rámci kampaně **Březen – měsíc čtenářů** byl na mnoha pobočkách slavnostně vyhlášen **Čtenář roku**.

Pokračovaly akce v rámci dlouhodobých projektů: např. *Bookstart aneb S knížkou do života, Poprvé do školy, poprvé do knihovny, Klíčování, Knížka plná písmenek, Noc s Andersenem, Šňůrka plná písmenek, Lovci perel, Jižní Morava čte, Semínkovna, Rosteme s knihou* ad.

Ve spolupráci s různými spolky a organizacemi v rámci komunitního života dané městské části se uskutečnily *exkurze do knihovny, čtenářské kluby, výstavy, cestopisné besedy, autogramiády, kluby deskových her, Puzzlohraní, Dílny tvůrčího psaní, Den dětí* a další aktivity.

Agátin svět v knihovně – tento celodenní kreativní workshop se konal na pobočkách v Bohunicích, na Lesné a Vinohradech.

Týden pro klima – zapojily se pobočky v Jundrově, Maloměřicích, Bohunicích a na Lesné.

Brněnské dny pro zdraví – svými aktivitami se zapojily pobočky v Horních Heršpicích, Bohunicích, Králově Poli, Lesné, Maloměřicích, Bystrci, Řečkovících a Vinohradech.

Nejvíce akcí se konalo na pobočce v Bohunicích a Medláncích.

1.5 Elektronické a bezkontaktní služby

KJM postupně rozšiřuje nabídku **bezhotovostních plateb**. Po doplnění možnosti online platby ze čtenářského konta v roce 2021 jsme v roce 2022 rozšířili i nabídku **platebních terminálů** na další 3 pobočky (k Ústřední knihovně, Bystrci, Králově Poli a Líšni tak přibyla Lesná, Židenice a Žabovřesky).

Bezhotovostní platby získávají na oblibě. Zvyšuje se podíl online plateb (11,32 % oproti 7,77 % v roce 2021), a také podíl plateb platebním terminálem (16,34 % oproti 12,18 % v roce 2021). Zájem o platbu bankovním převodem naopak klesá a uživatelé raději využívají rychlejší online platby.

Uživatelé v roce 2022 také využívali tzv. **předregistrace**. Jde o možnost, kdy uživatel zadá své údaje přes online formulář nebo si je převede z konta Brno iD. Po zaplacení registračního poplatku (platbou online nebo bankovním převodem) může využívat nabídku vybraných elektronických služeb (například výpůjčky e-knih) nebo si vyžádat dokument ze skladu, či volného výběru. V roce 2022 využilo možnost předregistrace 875 uživatelů, kteří si následně registraci dokončili osobně v knihovně a mají možnost využívat nabídku všech služeb.

Elektronické objednávky tištěných knih – pokračuje rostoucí trend objednávek ze skladů, které jsou zdarma. V roce 2022 se jednalo celkem o 24 888 objednávek. Objednávky z volných výběrů jsou zpoplatněny. Jedná se o službu *ODLOŽ*. Ta měla celkem 7 424 využití.

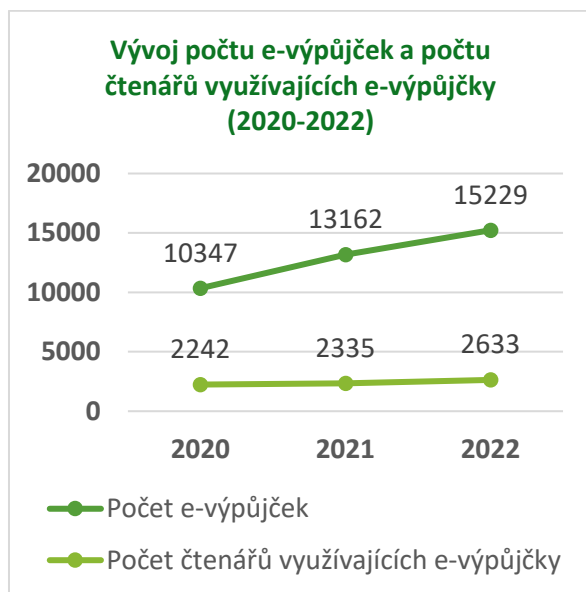
Pevné a mobilní telefonní linky – telefonický kontakt čtenáři nejčastěji využívají k prodloužení výpůjční doby knih, pro konzultaci při realizaci žádanek, objednávek a rezervací nebo zapůjčení e-knih.

Návratové boxy – k bezkontaktnímu vracení knih i mimo otevírací dobu využívá Ústřední knihovna **2** návratové boxy a pobočky celkem **20 boxů** (Bohunice, Bystrc, Jundrov, Husovice, Komín, Kohoutovice, Nový Lískovec, Líšeň, Žabovřesky, Štýřice, Černá Pole, Maloměřice, Slatina, Tuřany, Královo Pole, Ořešín, Medlanky, Vinohrady, Židenice a Lesná). Na pobočkách bylo vráceno celkem **72 128 dokumentů**. Nejvíce na pobočce v Bystrci (8 414 dokumentů), což je dáno počtem půjčených dokumentů na této pobočce. V Ústřední knihovně bylo vráceno celkem **51 651 dokumentů**.

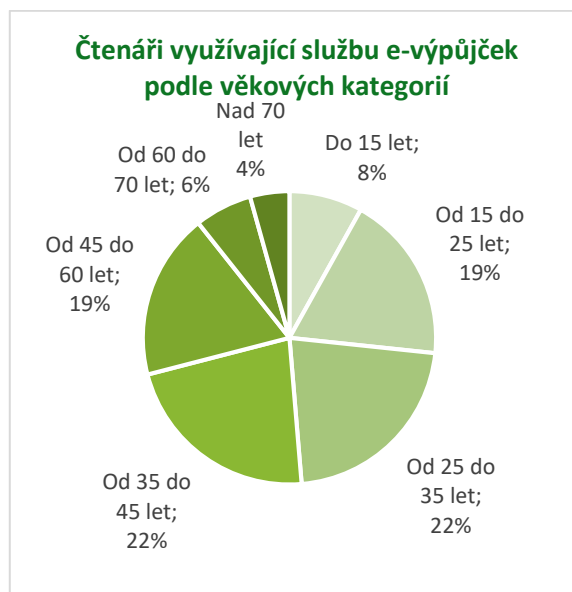
E-knihy

KJM nabízí **výpůjčky elektronických knih** od dvou poskytovatelů: Palmknihy a Flexibooks. Počet e-výpůjček i počet čtenářů, kteří tuto službu využívají, meziročně stále roste. V roce 2022 službu výpůjčky elektronických knih využilo **2 633 čtenářů**, realizováno bylo celkem **15 229 e-výpůjček** (12 753 od poskytovatele Palmknihy, 2 476 od poskytovatele Flexibooks). Kromě nich jsme zprostředkovali i volně dostupné full texty (např. z distribuce elektronické knihovny Městské knihovny v Praze). Zájem o výpůjčky e-knih byl i v roce 2022 vysoký. Kvůli nedostatku financí jsme museli počet e-výpůjček omezovat.

Graf 1 Využívání služby e-výpůjček v letech 2020-2022 dle věku

Graf 2 Čtenáři využívající e-výpůjčky

E-výpůjčky využívají čtenáři všech věkových kategorií. S věkem roste průměrný počet e-výpůjček na čtenáře (čtenáři od 45 do 60 let si v průměru půjčí 6 e-knih, čtenáři nad 70 let až 10 e-knih).

Tabulka 3 Nejpůjčovanější tituly e-knih za rok 2022

Pořadí	Titul	Počet výpůjček
1	Karin Lednická, Šikmý kostel. Léta 1894-1921	638
2	Karin Lednická, Šikmý kostel, Druhý díl, Léta 1921-1945	532
3	Alena Mornštajnová, Listopád	503
4	Alena Mornštajnová, Tiché roky	498
5	Alena Mornštajnová, Hana	432
6	Patrik Hartl, 15 roků lásky	425
7	Patrik Hartl, Nejlepší víkend	405
8	Alena Mornštajnová, Slepá mapa	402
9	Michaela Klevisová, Drak spí	362
10	Michaela Klevisová, Prokletý kraj	347
11	Kateřina Tučková, Bílá voda	343

Elektronické databáze

Zvukové e-databáze

Hudební knihovna umožňuje přístup k rozsáhlé hudební databázi **Naxos Music Online** (se světovými nahrávkami vážné a jazzové hudby, ale i dalších žánrů). Od června 2022 zprostředkovává také přístup do **Naxos Spoken Word Library** (databáze cizojazyčného mluveného slova pro děti i dospělé, s audionahrávkami světové literatury v angličtině, němčině, francouzštině, portugalštině, španělštině a čínštině). Knihovna umožňuje registrovaným čtenářům do obou databází také **5 vzdálených přístupů**, zájem o ně je však několikanásobně vyšší.

E-databáze článků a tisku

Z celorepublikového grantového projektu VISK 8A je částečně hrazen přístup čtenářů do e-databází **PressReader** (databáze plnotextových světových novin a časopisů; evidováno bylo 2 620 přístupů a 4 594 zobrazených čísel) a **Anopress** (databáze plnotextových českých článků z různých médií). Zaznamenáno bylo 170 přihlášení, 361 zadaných dotazů a 335 vyhledaných článků. Na vyhrazených počítačích mají návštěvníci také přístup k placené databázi s právními informacemi **ASPI**. Dočasně využívají bezplatné licence **ASPI Nové generace**. Její návštěvnost se pohybuje kolem 5 zájemců týdně.

Všechny tři databáze jsou k dispozici v Ústřední knihovně v **oddělení Informačních služeb**.

Tabulka 4 Statistika využitelnosti databáze Anopress v roce 2022 (NK ČR)

ANOPRESS	Počet přihlášení	Počet zadaných dotazů	Počet vyhledaných článků
1. pololetí	72	226	225
2. pololetí	98	135	110
Celkem	170	361	335

Tabulka 5 Statistika využitelnosti databáze PressReader v roce 2022 (NK ČR)

PRESSREADER	Počet přístupů	Počet zobrazených čísel
1. pololetí	1 376	2 798
2. pololetí	1 244	1 796
Celkem	2 620	4 594

Výrazně vyšší statistika využitelnosti databáze PressReader je pravděpodobně dána možností připojení pomocí **vzdáleného přístupu**, a také znamená, že si služba našla své pravidelné příznivce a uživatele. Anopress nemá připojení pomocí vzdáleného přístupu a ve větší míře je využívána zejména pracovníci v rámci informačních služeb, její využitelnost není masová.

1.6 Knihovní fond

V roce 2022 jsme prostřednictvím nákupních komisí (NK) vybírali z nabídky **5 032** titulů, **3 671** titulů jsme koupili, což tvořilo **22 056** svazků pro různá oddělení, pobočky a pro výměnný fond KJM. Další tituly a svazky byly pořízeny doobjednávkami, z darů, nebo zakoupeny z dotací ÚMČ. Celkem jsme tedy pořídili do fondu KJM **36 718** svazků knihovního fondu.

Tabulka 6 Statistika knihovního fondu za rok 2022

Období	Nabídka titulů	Vrácené tituly	Koupené tituly	Koupené svazky z NK
I. Čtvrtletí 2022	1 184	322	862	5 327
II. Čtvrtletí 2022	1 334	350	984	6 003
III. Čtvrtletí 2022	1 016	239	777	4 728
IV. Čtvrtletí 2022	1 498	450	1 048	5 998
Celkem	5 032	1 361	3 671	22 056

Průměrná cena knihy:

- bez rabatu **423,47 Kč**
- s rabatem 289,64 Kč

Průměrná cena knihy se zvedla o 24 Kč oproti roku 2021 (oproti roku 2020 o cca 40 Kč a oproti roku 2019 o cca 80 Kč).

Projekt Česká knihovna 2022 (MZK)

V rámci projektu „Česká knihovna 2022“ jsme celkem objednali 41 svazků ze zajímavých titulů a od českých autorů v hodnotě cca 10 600 Kč. Dodané svazky posílí výběr kvalitního knihovního fondu (beletrie, populárně naučná) ve volném výběru ústřední knihovny, příruční knihovnu Informačních služeb a výběr v Knihovně pro děti a mládež a také na vybraných pobočkách.

Projekt Cizojazyčná literatura 2022 (MZK)

V roce 2022 jsme objednali celkem 129 svazků ze stále žádanější cizojazyčné literatury v celkové hodnotě 38 000 Kč. Tituly v angličtině, ruštině, francouzštině, italštině, němčině, slovenštině a španělštině doplní výběr fondu pro dospělé, děti a mládež nejen v ústřední knihovně, ale i na vybraných pobočkách.

Druhá šance pro knihy (box)

Významnou roli v doplňování a rozšiřování knihovního fondu pro všechny provozy KJM sehrály dary z boxu od našich čtenářů i příznivců. Knihovna tak během roku získala do svého fondu cca **2 007** svazků v hodnotě cca 524 tis. Kč. Celkem jsme tak v průběhu několika let obohatili fond z knižních darů z boxu o více než **20 544 svazků**. Knižní dary jsou evidovány do fondu podle místa dárce, tedy do Ústřední knihovny nebo na jednotlivé pobočky. Zájem o darování knih ze strany veřejnosti je stále veliký, je ale nutné provádět výběr darů z hlediska aktuálnosti a kvality titulů a poptávky čtenářů.

Deskové hry

V roce 2022 přibýlo do knihovního fondu KJM **375** nových deskových her do Knihovny pro děti a mládež a na téměř všechny pobočky. Deskové hry i Lekotéku jsme nakupovali díky projektu Ruku v ruce z příspěvků ÚMČ. Celkem mají čtenáři v KJM k dispozici **1 020** deskových her určených k absenčnímu i prezenčnímu půjčování.

Lekotéka

V roce 2022 jsme rozšířili nabídku o další hračky, hry, tyflopomůcky, hudební nástroje a jiné pomůcky v počtu **662** kusů. Kromě Ústřední knihovny (Knihovna pro děti a mládež, Hudební knihovna) Lekotéku nabízí téměř všechny pobočky KJM a Mahenův památník. Soubor Lekotéky tvoří celkem již 2 186 ks (kromě několika speciálních knih hlavně logické, motorické, zábavné a vzdělávací hry a pomůcky). Jednotlivé části Lekotéky jsou určeny osobám se specifickými potřebami, malým dětem, celým rodinám a seniorům. Velmi oblíbené se mezi čtenáři stávají **interaktivní Albi knihy** s mluvicí tužkou.

Financování a doplňování knihovních fondů

V roce 2022 nakupovala KJM knihovní jednotky do fondu Ústřední knihovny, pro 19 poboček a 16 poboček s výměnným fondem. Pobočky, které získaly **finanční příspěvky** od úřadů svých městských částí, mohly uskutečnit nákupy knih a časopisů v hodnotě cca **445 000 Kč**. Celkem se z příspěvků městských částí nakoupilo **1 795** dokumentů.

Díky mimořádnému účelovému navýšení rozpočtu na nákup knihovních fondů o **1 mil. Kč** jsme na 16 menších pobočkách mohli obohatit fond o cca **3 500** svazků.

KJM v roce 2022 obdržela finanční dar na nákup knih od soukromé osoby v hodnotě 10 000 Kč. Tato částka byla určena pobočce v Komárově, která tak mohla rozšířit svou nabídku.

Z financí na **regionální funkce** poskytované Jihomoravským krajem byla na nákup titulů do výměnného fondu poskytnuta částka ve výši **453 000 Kč**. Za tuto částku byl pořízen knihovní fond pro výměnné soubory v počtu **1 916 svazků**. Z účelově vázaných prostředků jsme dále posílili nákup knihovního fondu na pobočku Vojtova ve Štýřicích (300 tis. Kč).

Tabulka 7 Rozpočet na nákup knihovních fondů v roce 2022

Druh fondu	Plán (Kč)
Knihy	6 205 000
Vojtova	300 000
Tištěné celkem	6 505 000
Hudebniny	50 000
AV - CD (HK)	110 000
AV - CD (ml. sl. - pob.)	50 000
AV-CD+MP3 (ZVK)	20 000
AV - DVD	20 000
AV média celkem	200 000
Deskové hry	21 000
Periodika	404 000
Celkem	7 180 000
E-knihy	700 000
Lekotéka (RvR)	180 000
Regionální funkce	453 000

Tabulka 8 Srovnání rozpočtu na nákup knihovních fondů mezi lety 2017 až 2022

Rozpočet srovnání						
Druh fondu	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Knihy	5 830 000	4 400 000	5 450 000	5 561 000	5 662 000	6 505 000
Hudebniny	55 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
AV média celkem	205 000	155 000	170 000	170 000	170 000	200 000
Periodika	510 000	460 000	480 000	500 000	500 000	404 000
Deskové hry	15 000	5 000	5 000	5 000	5 000	21 000
Celkem	6 765 000	5 070 000	6 155 000	6 286 000	6 387 000	7 180 000
Lekotéka	80 000	50 000	150 000	120 000	0	180 000

Tabulka 9 Nákup knih a periodik z příspěvků městských částí v roce 2022

Lokace	Příspěvky ÚMČ	Knihy	Časopisy	Jiné*	Celkem
10-Bohunice	22 000	6 743			6 743
11-Křížová					0
13-St. Lískovec, Kurská	10 000	7 307			7 307
14-N. Lískovec, Oblá	25 000	25 117			25 117
15-Horní Heršpice	7 500	7 511			7 511
16-Kohoutovice	35 000	30 764			30 764
17-Dolní Heršpice	5 000	4 953			4 953
18-Bosonohy					0
20-Bystrc	60 000	39 137		4 055	43 192
24-Komín, Vavřínecká	10 000	10 040			10 040
25-Jundrov	20 000	20 060			20 060
26-Žabovřesky	30 000	26 018			26 018
27-Kníníčky					0
28-Žebětín	20 000	11 828	8 266		20 094
30-Černá pole					
31-Husovice					
33-Maloměřice	10 000	10 057			10 057
40-Líšeň, Jírova	30 000	30 052			30 052
41-Komárov	7 500	7 557			7 557
41-Komárov	10 000	10 016	dar čtenářky		10 016
42-Slatina	30 000	30 041			30 041
44-Tuřany	20 000	20 016			20 016
47-Chrlice	12 000	12 165			12 165
50-Královo Pole	50 000	32 984	2 481	11 821	47 286
51-Řečkovice	20 000	19 997			19 997
53-Jehnice					0
54-Ořešín	10 000	10 077			10 077
55-Ivanovice	10 000	10 055			10 055
56-Medlánky	10 000	10 001			10 001
60-Vinohrady	50 000	45 613		4 477	50 090
63-Černovice	15 000	15 124			15 124
65-Židenice					0
71-Lesná, Haškova					
76-Soběšice					
Brno-Sever **		19 984			
Celkem		473 217			

* CD - mluvené slovo

*Brno-jih (15,17,41): 20 000 Kč

**Brno-sever (76,71,30,31): 20 000 Kč (faktury proplácí MČ)

Správa a zpracování knihovních fondů

Revize

V roce 2022 proběhla super-revize knihovního fondu v Mahenově památníku.

Úbytky

V roce 2022 bylo odepsáno z knihovního fondu KJM **31 150 svazků** dokumentů. V rámci zákonné nabídkové povinnosti (dle Knihovního zákona) nabízet odepsané tituly dalším subjektům jsme poskytli kodprodeji vyřazené dokumenty, které byly zveřejněny prostřednictvím elektronické konference.

Souborný katalog

V roce 2022 byly do Souborného katalogu stahovány záznamy pomocí komunikačního OAI protokolu v týdenních intervalech. Do **SK ČR** bylo odesláno celkem **5 576 biografických záznamů**. Ze všech zasláných bylo **přijato 5 495 záznamů**. Záznamy jsou odesílány ve formátu MARC21 a jsou zpracovány podle pravidel RDA.

Souborný katalog KJM také využívá ke stahování záznamů pro usnadnění katalogizační práce. Díky Soubornému katalogu využíváme i záznamy vytvořené v rámci projektu Central Městské knihovny v Praze, která zajišťuje rychlou katalogizaci beletrie vydané v ČR. Tento projekt cílí primárně na menší knihovny, ale i KJM v roce 2022 díky tomu stáhla **1 990 záznamů** (cca 26 % z celkového počtu).

Autority

V roce 2022 jsme do souboru národních autorit zaslali celkem **170** nově vytvořených nebo opravených autoritních záznamů.

Knihovní fond byl průběžně doplňován o nové knihy prostřednictvím nákupní komise a následně v pravidelných rozvozech. V roce 2022 se uskutečnilo **celkem 23 rozvozů nových knih** na pobočky. Na **pobočky s VF** se uskutečnilo **11 rozvozů**; rozvezeno bylo celkem **193 souborů s 8 143 svazky**. Celkem **1 916 dokumentů** bylo do VF nakoupeno z peněz **JMK na regionální funkce**. K nákupu knihovních fondů přispěly i brněnské městské části. Z finančních příspěvků **ÚMČ** bylo na pobočky nakoupeno celkem **1 896 dokumentů** za **473 217 Kč**. Pobočka **Komárov** získala finanční dar **10 000 Kč** na nákup fondu **od soukromého dárce**.

Veškeré finanční příspěvky od MČ pomohly zásadně doplnit knižní fond o novinky a žádané tituly. **Knihy** nakoupené **z příspěvků MČ** jsou **označeny příslušným znakem**. Touto formou chceme uživatelům knihovny podat zřetelnou informaci o podpoře činnosti knihovny ze strany vedení městské části a přispět tak k její propagaci.

1.8 Vzdělávací a integrační činnost pro veřejnost podle cílových skupin

Podpora čtenářské pregramotnosti pro rodiny s malými dětmi

KJM se systematicky věnuje rozvíjení vztahu ke knihám a čtení u nejmenších dětí a předškoláků. Zapojila se do celorepublikového projektu **Bookstart aneb Sknižkou do života** pro rodiče a prarodiče s nejmenšími dětmi 0–3 roky a navazující věkovou kategorií 3–6 let. Program připravuje pravidelně každý měsíc Centrum dětského čtenářství v KDM (4 setkání měsíčně) i řada poboček.

Prvňáčci a podpora čtenářské gramotnosti

Každé září se už tradičně koná v ÚK KDM i na pobočkách akce pro prvňáčky v rámci projektu **Poprvé do školy, poprvé do knihovny** s možností bezplatné registrace či a přeregistrace. V roce 2022 této příležitosti využilo celkem 455 prvňáčků.

Tato akce přirozeně navazuje na Týdnu knihoven na začátku října, kdy se opět v KDM i na většině poboček koná slavnost **Pasování prvňáčků** na rytíře a rytířky knih. Pasováno bylo na pobočkách 240 dětí ze 4 ZŠ a na ÚK KDM.

Přes letní prázdniny se mohly děti zapojit do soutěží s knihovními batůžky plnými čtenářských dobrodružství – opět jak v KDM na Koblížně, tak na pobočkách.

Pro školáky i předškoláky se konala řada dalších vzdělávacích, kreativních a relaxačních programů jak v úseku Knihovny pro děti a mládež (viz kapitola 1. 3), tak na všech pobočkách (viz kapitola 1. 3.).

Podpora dospívající mládeže – viz TEEN v kapitole 1. 3.

Programy pro seniory

Kurzy počítačové a informační gramotnosti nabízí IN-centrum, stejně jako program **Digitální odysea**, který se uskutečnil i na některých pobočkách.

Tréninky paměti – Pro zájemce především z řad seniorů zrealizoval úsek Informačních služeb Ústřední knihovny v roce 2022 prezenční placené kurzy tréninku paměti. Konaly se celkem 4 kurzy složené ze 4 lekcí vždy jednou týdně. Zúčastnilo se jich celkem 112 zájemců. V březnu v rámci **Národního týdne trénování paměti** se konaly bezplatné osvětové přednášky v ÚK a na pobočkách v Ořešíně, Jehnicích a Bohunicích. Další osvětové přednášky proběhly v rámci zářijových **Brněnských dnů pro seniory** v ÚK i na pobočkách ve Štýřicích, Bystrci a Židenicích.

Řada **poboček** spolupracuje s **Kluby seniorů**. Pracovníci z poboček v Bohunicích a Medlánkách pravidelně navštěvují s krátkými pořady blízký **Dům s pečovatelskou službou**. Také v roce 2022 byla na pobočkách poskytována **donášková služba** pro starší a imobilní čtenáře.

Program pro seniory v ÚK na Koblížně byl na začátku roku připravován za přísných epidemiologických opatření. Kromě pořadů k 100. výročí narození Jana Skácela se uskutečnilo komorní *Muzicírování s Mgr. Jitkou Rajmonovou* a *Divadlo jednoho herce* Stany Hoškové. Tématu „Učitele národů“ se věnovaly např. divadelní hříčka *Učedníci Komenského* nebo přednáška *Komenský kartograf* v rámci *Dnů polské kultury*. V květnu navštívil klub seniorů komentovanou

prohlídky stálé expozice *loutkářského umění* v Paláci šlechticů a výstavu *(Re)vize knihoven 21. století. Prostor – funkce – příležitost* v Moravské zemské knihovně. V Kanceláři architekta města byl představen 3D model vítězného návrhu nového *brněnského nádraží*. Na podzim se konala beseda *Osobnosti naší historie v románech spisovatele Zdeňka Grmolce*, dvakrát jsme navštívili pracoviště Lipky Jezírko v Soběšicích, Muzeum Johana Gregora Mendela, Mahenův památník a Moravskou galerii. K **Mezinárodnímu dni seniorů** se uskutečnil program *Jak být krásnou v každém věku*.

V Ústřední knihovně je k dispozici také **Senior Point** (viz kapitola 1. 3. Zákaznické centrum).

Program pro nevidomé, slabozraké a osoby s dalším handicapem

Úsek Knihovny pro nevidomé a slabozraké v ÚK pořádá pravidelná kulturní a vzdělávací setkání pro nevidomé a slabozraké i pro osoby s dalšími handicapy.

Akce v roce 2022

- **Exkurze** pro Tyflocentrum: Historie a současnost Knihovny Jiřího Mahena a služby pro nevidomé a slabozraké
- **Autorské čtení** básníka Miroslava Koupila
- **Besedy**: Oblíbené knihy, Severské detektivky, Cesty po Ekvádoru a Peru, Akademický malíř František Hlavica ve vzpomínkách neteře
- **Cyklus přednášek**: Historie vinařských výstav od roku 1845 do roku 1945, Vinné odrůdy a jejich vývoj, Víno a zdraví
- **Seminář**: (Bezplatné) nástroje pro zpřístupnění prostředí počítače a mobilního telefonu uživatelům s poruchami zraku

Integrační aktivity pro cizince a národnostní menšiny

KJM se dlouhodobě věnuje zpřístupňování svých služeb a fondu také cizincům a příslušníkům národnostních menšin, v souladu s ideou snižování bariér a podpory mainstreamingu služeb. Cílem našich aktivit je interkulturní zpřístupňování našich provozů, budování cizojazyčného fondu reflektující také jazykové složení cizineckých komunit v Brně. Dále v duchu konceptu integrace jako oboustranného procesu se zaměřujeme na práci s veřejností a pořádání integračních aktivit umožňující propojení všech obyvatel Brna, ať už pochází odkudkoli. Poslední linií je intenzivní síťování a navazování spolupráce s místními aktéry integrace. Tyto činnosti byly v roce 2022 zastřešeny projektem **Integrační aktivity v KJM 2022** spolufinancovaným z prostředků Ministerstva kultury v rámci programu Knihovna 21. století (viz také kap. 3. 3).

V rámci projektu jsme zrealizovali druhý ročník **Zahradní slavnosti** na pobočce v Maloměřicích, která tentokrát poskytla prostor tvůrcům prchajícím před válkou na Ukrajině. Součástí bylo dvojjazyčné čtené ukrajinské pohádky *Zubr si hledá hnízdo* a pro děti se konala výtvarná dílna, konaly se koncerty a kulinářský workshop přípravy tradičního pokrmu vareniky. V rámci projektu jsme rovněž rozšířili fond o tituly v ukrajinštině a českou literaturu pro děti i dospělé přibližující problematiku integrace a migrace. 16. 12. 2022 jsme organizovali kulatý stůl *Interkulturní knihovnictví a otázky otevírání kulturních institucí cizincům* se zástupci organizací poskytujících služby cizincům.

Dvakrát proběhl **workshop arteterapie** v angličtině a **integrační muzikoterapie**.

V KDM se během školního roku dvakrát uskutečnilo čtení *Legenda o narcisu* na programech pro 4. třídy ZŠ Náměstí Míru, kde si představili české i **vietnamské zvyky** a na závěr jsme si ve výtvarné dílně vyrobili papírové narcisky. Ve spolupráci s organizací Nesehnutí proběhl **celo-odpolední program** na bázi konceptu Buddies, **spojující ukrajinské a české žáky** vybrané střední školy.

V létě jsme v ÚK na Koblišné pomáhali s prostorovým, technickým a organizačním zajištěním dvou **integračních příměstských táborů pro děti válečných uprchlíků** z Ukrajiny. V červenci se v našich prostorách uskutečnil 2týdenní tábor pořádaný neziskovou organizací Vítej doma pro asi 20 dětí s českou a ukrajinskou lektorkou. V srpnu se konal tábor pořádaný sdružením NESEHNUTÍ na 5 dní pro 15 dětí. Během léta se také konalo 7 setkání pro celkem 12 až 15 žen z Ukrajiny v rámci **konverzace v českém jazyce**.

Kreativní učení

Ve školním roce 2022/2023 realizujeme projekt *Kreativní učení pro děti a mládež v Knihovně Jiřího Mahena v Brně workshopů a kreativních dílen pro děti a mládež*, které lektorují profesionálové v kreativních odvětvích, výtvarníci, literáti, umělečtí pedagogové a další profese kulturního a kreativního sektoru. Cílem projektu je rozšířit nabídku Knihovny Jiřího Mahena v Brně o vzdělávací volnočasové aktivity pro děti a dospívající do 18 let **lektorované odborníky v kreativních odvětvích**.

Od září 2022 probíhaly tvůrčí dílny, kurzy a workshopy, které umožnily účastníkům osvojit si techniky tvůrčího psaní, podílet se v týmu na tvorbě animovaného filmu, získat dovednosti v lidovém uměleckém řemeslu drátování nebo se účastnit hudebních workshopů o lidových písních s tématy zimy a vánočních zvyků. Aktivity byly financovány z Národního plánu obnovy v rámci Výzvy č. 3/2022 – Podpora projektů kreativního učení Ministerstva Kultury.

Uspořádané workshopy kreativního učení v roce 2022:

- 2. 12. / Drátování pro děti s Ester Benešovou
- 9. a 10. 12. / Stop Motion workshop pro děti do 15 let (výstupové video *Velký úklid*; <https://www.youtube.com/watch?v=4MMQPHqIfOM>)
- 15. 12. / Dílny tvůrčího psaní pro starší děti a mládež
- 16. 12. / Drátovaná keramika s Ester Benešovou

Druhou linií je projekt *Učit tvořením: zvyšování kompetencí v oblasti kreativního učení pro pracovníky knihoven a kulturních institucí*, který byl financován ze stejné Výzvy č. 3/2022 – Podpora projektů kreativního učení. Ten je naopak zaměřen **dovnitř kulturního a kreativního sektoru (KKS)**, na **vzdělávání pedagogů, lektorů a dalších profesionálů**, nacházejících uplatnění zejména v oblasti knihoven. Odborné workshopy a semináře se v roce 2022 zaměřily na **využití prvků kreativního učení** v muzikoterapii a grafickém designu.

2. KULTURNÍ ČINNOST

Úsek kulturně vzdělávacích služeb zastřešuje a zajišťuje akce pro útvar služeb Ústřední knihovny. Organizačně a technicky pomáhá zajišťovat celoknihovní akce, programy dalších oddělení, vybrané aktivity na pobočkách i mimo knihovnu. V roce 2022 uspořádal nebo se organizačně podílel na **88 akcích pro veřejnost**, kterých se zúčastnilo celkem **7 071 návštěvníků**. Muzejní noci se zúčastnilo dalších téměř 1000 návštěvníků v ÚK a 103 v Mahenově památníku. (Do těchto čísel nejsou zahrnuti návštěvníci programů na pobočkách).

2.1 Významné vlastní akce

Jednorázové programy (výběr)

Jan Žižka – Držitel Magnésie Litery za rok 2020 prof. Petr Čornej představil svou oceněnou monografii o vojevůdci husitských válek. Kniha je nejen historickým exkurzem do období přelomu 14. a 15. století, ale takřka detektivními metodami pátrá po otiscích osobnosti Jana Žižky v dobových záznamech.

Posláni na sever aneb Noráci – Vernisáž výstavy spojená s přednáškou o osudech lidí, nuceně nasazených na území Norska během 2. světové války. Výstava přibližovala průběh nuceného nasazení jako součást válečného hospodářství okupovaných zemí i konkrétní osudy nuceně nasazených z území Protektorátu Čechy a Morava. Autorka výstavy Vendula Hingarová během přednášky shrnula svůj výzkum v této oblasti a poválečné osudy nuceně nasazených. Akce proběhla za účasti norského velvyslance.

Michal Tallo – Autorské čtení a debata s výrazným slovenským básníkem a organizátorem současného kulturního života na Slovensku.

Hřbitov ve Střílkách. Příběhy barokního torza – Představení nevšední publikace, jejíž vznik inicioval doyen moravské památkové péče prof. Miloš Stehlík, a společná přednáška jejich spoluautorů a badatelů Tomáše Malého, Pavla Konečného a Pavla Suchánka. Pořad s návštěvností přes 50 lidí vznikl ve spolupráci s Národním památkovým ústavem.

Další pořady a kulturní akce: *Máme rádi přírodu*, *Nepálské odpoledne – pobočka v Maloměřicích*, *Dětský den v KJM aj.*

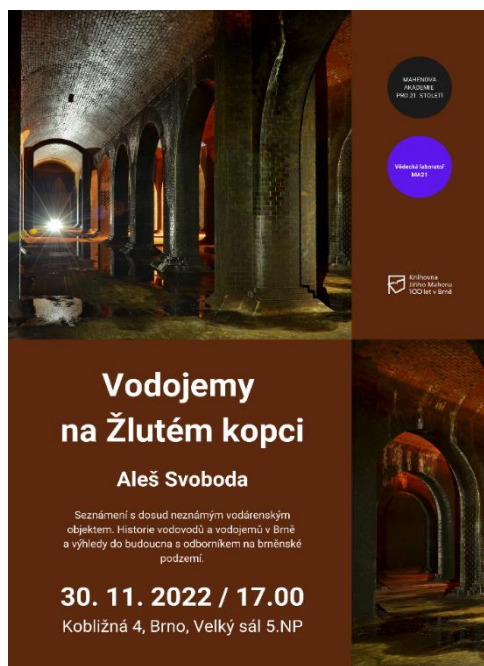
Pravidelné cykly

Mahenova akademie pro 21. století (MA21) – nová společenská a kulturně-vzdělávací mezigenerační platforma od podzimu postupně otevřela 4 z 6 připravovaných tematických cyklů: **Literární salón** ve spolupráci s brněnskými nakladatelstvími **Host**, **Druhé město** a **Větrné mlýny** představuje knihy kvalitních současných autorů za jejich osobní účasti. V **Historickém klubu** může veřejnost slyšet živé přednášky předních historiků a pedagogů z Filozofické fakulty MU o dějinných souvislostech města Brna a jižní Moravy v národním a mezinárodním kontextu. **Zelený kabinet** přináší témata ekologie a udržitelného rozvoje společnosti, **Vědecká laboratoř** přivádí na půdu

městské knihovny vědce a experty a jejich aktuální poznatky z oblasti techniky, přírodních i společenských věd. Pátým volným cyklem je **Novinář v informačním věku** připravovaný ve spolupráci se střediskem Europe Direct a šestý cyklus ve spolupráci s Hudební knihovnou navazuje formou i názvem na legendární hudební pořady v Brně **Malé divadlo hudby**. Programy posledních 2 jmenovaných cyklů směřujeme na začátek roku 2023.

Od září do konce roku 2022 se uskutečnilo celkem:

- 7 pořadů *Literárního salónu* (s Petrem Šestákem, Pavlem Hoškem, Pavlem Švandou, Lubomírem Kopečkem, Petrou Dvořákovou, Markétou Hejkalovou a Jiřím Kratochvilem, Viktorií Hanišovou a Štěpánem Kučerou)
- 3 přednášky *Historického klubu* se věnovaly architektuře a kulturním památkám
- 4 přednášky v rámci *Zeleného kabinetu* nabídly témata zahrádkářských osad, včelaření ve městě, bylinkaření a zpracování vlastních výpěstků
- 4 přednášky *Vědecké laboratoře* se věnovaly objevům souvisejícím s výročí G. J. Mendela, nově zpřístupněnému vodojemu pod Žlutým kopcem a poznatkům z české polární stanice na Antarktidě

Do programu MA21 jsme zařadili také cyklus tří přednášek **Tomáše Prokúpk** *Osobnosti českého komiksu*. Návštěvníky seznámil s tvorbou Josefa Lady, Ondřeje Sekory a Káji Saudka.

Nejzajímavější výstavy

Obrázek: Výstava ilustrací k mluvicí knize *Albi Dinosauři* od Jana Spěváčka

- výstavy historické: *Noráci, Soupisy památek, Dinosauři, Jihomoravské architektky, Putování židovskou historií, 100 let Knihovny Jiřího Mahena v Brně*
- výstavy vědecké, s tematikou přírody a udržitelnosti: *Máme rádi přírodu, Mikrosvět obrazem, EXPO Modul, Africká savana, Antarktida*
- výstavy jednotlivců a organizací pracujících s handicapovanými: *Mezinárodní den nevidomých, HapAtelier, Ateliér DVN DiFa JAMU*

Celkem jsme ve výstavních prostorech Ústřední knihovny uspořádali 20 výstav.

2.2 Spolupořadatelství a účast na akcích partnerů

Expo modul v atriu Ústřední knihovny

Spisovatelé do knihoven – konala se setkání s těmito autory: Irena Šťastná, Tim Postovit, Ewald Murrer, Lenka Kuhar Daňhelová, Dora Čechova, Dora Kaprálová, Zuzana Dostálová, Markéta Pilátová. Vystoupení Anny Luňákové bylo pro nemoc autorky zrušeno.

Muzejní noc 2022 – V labyrintu knihovny – Spolu s dalšími kulturními institucemi se KJM pravidelně zapojuje do Dnů polské kultury a Brněnské muzejní noci vlastním programem. I při silné konkurenci zavítalo v sobotu 21. 5. do Ústřední knihovny téměř 1000 návštěvníků. Program zahájilo představení Jülie na výletě Divadla Kufr. Následovalo hudební vystoupení studentů DiFa JAMU Písničky letem světem a divadelní hříčka Učedníci Komenského v podání studentů Konzervatoře Brno. Po vystoupení Vachova sboru moravských učitelek atrium roztančil Vysokoškolský soubor lidových písní a tanců Pořana Brno (ve spolupráci s Obcí Slováků v Brně) a vystoupení mladé nadějně akordeonistky Anežky Strážnické. Zklidněná přinesla vážná hudba jako Pozdrav z Ukrajiny v podání ukrajinského komorního tria. Program završilo scénické čtení LiStOVáNí, tentokrát Haškův světoznámý dobrý voják Švejk. Nechyběly komentované prohlídky Schrattenbachova paláce. A protože měl být večer poctou „Učiteli národů“, čekaly zájemce věnované J. A. Komenskému a dílna Knihovní labyrint. Komorní program v Mahenově památníku navštívilo 103 diváků. Divadlo Prkno uvedlo představení Z pohádky do pohádky a po scénickém čtení Knihovník Mahen následovalo 17. veršobraní s českými a moravskými básníky Májová poezie Praha – Brno.

Kulturní akademie 3. věku 2022/2023 – Zapojili jsme se také do série pořadů pro seniory. Nabídli jsme exkurze ve Schrattenbachově a Kleinově paláci a přednášku o Vánoční hudbě ve veřejně přístupné databázi Naxos.

Jako spolupořadatel jsme se již tradičně podíleli na akcích **Velký knižní čtvrtek** a **Týden Akademie věd**.

Personálně jsme se podíleli na propagaci knihovny na akcích **Betlémské dary, Den Evropy, Den prorodinných a seniorských aktivit na Kraví hoře, Ghettofest, Mendel Festival 2022, Street party DPMB, Festival vědy 2022, 250 let Káznice Brno.**

3. MANAGEMENT

3.1 Strategické cíle a priority

V uplynulém roce jsme se soustředili na pokračování procesu směřujícího k formulování nové vize a koncepce strategie rozvoje knihovny do roku 2027. Bylo to vyvrcholení předchozích kroků v podobě scénářového plánování a sebeevaluace spolu s využitím mnoha poznatků z tuzemska i zahraničí.

Strategické cíle, opatření, aktivity (akční plány)

Dlouhodobým cílem je průběžně reagovat na potřeby veřejnosti a města Brna ve vztahu k výzvám 21. století a zvýšit závažnost dopadu a knihovny na život obyvatel i naplňování strategie města. K tomu je třeba dobře znát potřeby veřejnosti i celosvětové trendy, predikovat jejich budoucí vývoj a mít variantní řešení pro různé scénáře vývoje. Služby je nutné opírat o odborný tým, stabilizovaný rozpočet a dobrou komunikaci s veřejností, zřizovatelem a dalšími aktéry ekosystému ve městě Brně. Jedním z výchozích kroků byla nutnost získat potřebná data k navrhování opatření. Proto byl proveden průzkum mezi čtenáři. Tento průzkum byl zpracovaný agenturou Sociores v roce 2021.

O získaná data jsme se opírali při stanovování opatření k jednotlivým strategickým cílům. Dále jsme vycházeli z metodických materiálů (např. Standard pro dobrou knihovnu, pro dobrý knihovní fond aj.), analýzu dat z benchmarkingu, studijních návštěv a konzultací ve vybraných knihovnách, spolupráci s městem Brnem, krajem a dalšími stakeholdery.

Ke stanovení strategických cílů, opatření a aktivit se scházely průběžně odborné pracovní skupiny složené ze zástupců všech typů služeb knihovny a odborných činností. Průběžná zpráva zahrnuje období 2021–2022 s návrhy aktivit pro rok 2023. Interně jsou k dispozici datové podklady, grafy, zápisy k vybraným prioritám, detaily aktivit (akčního plánu) k jednotlivým prioritám.

Strategická priorita 1 (S1) – Zvýšit závažnost dopadu a vlivu knihovny

Cíl: reagovat na potřeby veřejnosti ve vztahu k výzvám 21. století, zvýšit procento uživatelů ve vztahu k počtu obyvatel Brna

Opatření (O)

O1 Provázat působnost knihovny na strategické dokumenty města a jejich klíčové aktivity. Úzká vazba na Strategii kultury a kreativních odvětví v Brně – kultura vyžadovaná, dostupná a tmelící.

Strategická priorita 2 (S2) – Posílit dopad služeb knihovny na cílové skupiny 15–60 let

Cíl: reagovat na potřeby veřejnost ve vztahu k výzvám 21. století, zvýšit procento uživatelů z těchto věkových kategorií

O2 Navrhnout potřebné a přitažlivé služby pro dílčí cílové skupiny s důrazem na skupinu produktivní věk

Strategická priorita 3 (S3) – Zlepšit informovanost o službách knihovny

Cíl: měnit obraz knihovny v očích veřejnosti, zlepšit povědomí o nabídce, službách a poslání KJM v Brně prostřednictvím online marketingu

O3 Aktivní prezentace vize a strategie konkrétních aktivit

O4 Navrhnout a využívat mix vhodných komunikačních nástrojů

Strategická priorita 4 (S4) – Aktualizace kompetencí zaměstnanců pro 21. století

Cíl: existence týmu v potřebném počtu, profesní struktura a spotřebními kompetencemi pro zajištění strategických cílů a dosažení vize

O5 Postupné zavádění nástrojů k dosažení strategického cíle

O6 Popis funkčních míst, vzájemné vazby, popisy práce

Strategická priorita 5 (S5) – Knihovní fondy

Cíl: docílit co nejlepší dostupnosti knihovních fondů pro veřejnost. Zajistit potřebné množství, obsahovou strukturu, formáty a typy dokumentů. Dosáhnout hodnot doporučených Standardem pro dobrý knihovní fond

O7 Zlepšení prostupnosti sítě (možnost vrátit dokumenty kdekoliv)

O8 Rozšiřování typů dokumentů ve vazbě na cílové skupiny, průběžné ověřování vhodné proporce mezi klasickými dokumenty a e-zdroji.

O9 Zvyšování nových akvizic včetně cizojazyčné literatury. Využívání knižních darů. Dosažení hodnot doporučených Standardem pro dobrý knihovní fond.

O10 Využívání centrálních služeb knihoven

O11 Digitalizace vybraných fondů – zejména unikátní knihovny v Mahenově památníku. Moderní prezentace osobnosti J. Mahena.

Strategická priorita 6 (S6) – Proaktivně vytěžovat grantové výzvy a další možnosti financování, zvyšovat procento soběstačnosti

Cíl: zvýšit možnosti realizace aktivit souvisejících s výše uvedenými cíli a zlepšit vícezdrojové financování

O12 Analyzovat a navrhnout možnosti zvyšování vlastních příjmů z hlavní a vedlejší činnosti

O13 Vyhledávat další zdroje (participativní rozpočet, spolkové příspěvky, nadace, donátorství, dary)

O14 Rozšířit monitoring grantových příležitostí a vyhledávat je i v méně tradičních oblastech včetně mezinárodní spolupráce. Management knihovny průběžně sleduje vývoj stávajících projektů města, kde se očekává budoucí angažmá knihovny. Jde zejména o **Kreativní centrum Brno** (Káznice), kde jsme se aktivně účastnili mj. prezentace záměru uspořádané městem Brnem pro odbornou i laickou veřejnost v říjnu 2022. Do připravovaného projektu **Technologický park** jsme vložili i naše návrhy pro budoucí působení knihovny.

Klíčovou oblastí pro rozvoj knihovny je **kvalitní tým s kompetencemi pro 21. století**. Proto průběžně podporujeme a umožňujeme vzdělávání zaměstnanců včetně vedoucích zaměstnanců (viz strategická priorita 4). Vlivem personální změny na pozici metodika IT a HR se některé procesy zpomalily, budou však kontinuálně pokračovat v dalším období. Součástí strategické priority je rovněž aktualizace organizační struktury. Jako součást rozvojových potřeb knihovny byla posílena 1 pozice v oblasti marketingu a rozdělena dosud kumulovaná pozice metodika IT a metodika HR. Náročnost prací v obou oblastech je mimořádně vysoká a nebylo možné ji nadále zastávat jednou osobou.

Management knihovny na všech stupních řízení věnuje maximální pozornost tomu, aby všechny služby byly poskytovány odborně, vstřícně a srozumitelně. Důraz je kladen na adresnou a cílenou asistenci všem uživatelům služeb přímo na provozech. Nedílnou součástí je **srozumitelnost**

poskytovaných služeb prostřednictvím webu. Z toho důvodu je stále dostupný asistenční portál <https://www.ptejteseknihovny.cz> a vstup ke knihovnímu systému aktualizace2@kjm.cz.

Cílem všech opatření a aktivit vážících se ke stanoveným prioritám je **návrat k dřívějším statistickým výkonům a jejich postupné zlepšování**. To bude důkazem, že nabídka knihovny je pro veřejnost přitažlivá a vyhledávaná.

3.2 Public relations a marketing služeb

V úzké spolupráci s týmem Kulturně vzdělávacích služeb jsme se v roce 2022 věnovali definování cílové skupiny a potřeb našich návštěvníků z řad střední generace a oživilí jsme programovou nabídku ÚK o novou zastřešující platformu pro veřejnost, nazvanou *Mahenova akademie pro 21. století*, zkráceně **MA21** (viz kap. 2 Kulturní činnost). Cílem bylo kromě **vysoké kvality** pořadů zajistit jejich **pravidelnost,**

zřetelnost a srozumitelnost. Postupně jsme vyladili jazykovou a vizuální podobu: jednotnou strukturu, názvy, podtituly, zastřešující „claim“, propagační materiály, jejich grafické zpracování a distribuci. Celý koncept, programové linie i jednotlivé pořady jsme intenzivně propagovali našimi komunikačními kanály a v médiích s cílem současně tak **zviditelnit celou ÚK KJM** jako atraktivní místo, kde „knihami to teprve začíná“.

Komunikační kanály

V první polovině roku 2022 jsme provedli analýzu a revizi našich tištěných a elektronických komunikačních kanálů a začali nastavovat **novou strategii online i „off-line“** s cílem **zlepšit povědomí o nabídce, službách a poslání KJM v Brně**.

Tiskoviny a obrazovky

Bulletin

Každý měsíc již dlouhodobě vydáváme bulletin. Na základě vnitřního průzkumu jeho odběru a požadavků různých cílových skupin na zpřehlednění obsahu jsme jej od září rozdělili na **dvě související tiskoviny – samostatně pro pobočky a pro Ústřední knihovnu**. Jednotlivé rubriky jsme zpřehlednili a získali jsme více prostoru pro všechny podstatné akce. Obě tiskoviny distribuujeme v odpovídajícím počtu do ÚK, na pobočky a na další místa partnerským stranám. Elektronicky jsou k dispozici na webových stránkách a rozesíláme je e-mailem.

Letáky MA21

Od října každý měsíc tvoříme a distribuujeme také souhrnný leták s programem Mahenovy akademie pro 21. století. Také ten je k dispozici na Koblížně, na pobočkách a u partnerů. Elektronicky pak je k dispozici na webu a rozesíláme ho e-mailem.

Plakáty

Od léta jsme změnil také podobu a frekvenci výlepu plakátů na našich výlepových plochách v ÚK na Kobližné. Od července jsme zrušili tzv. „plakáty měsíce“, které pro KJM tiskla firma Kangaroo. V úseku propagace KJM tiskneme plakáty pro jednotlivé programy či programové řady. Obměňujeme je 2x až 3x do měsíce.

Vedle plakátů zveřejňujeme program na **TV obrazovkách** v atriu a ve výloze ÚK. V prostoru města Brna pak od září využíváme **Lightboard** u AN Zvonařka.

Všechny tyto zásahy vedly k větší čitelnosti, zřetelnosti a zviditelnění programu KJM.

On-line marketing

Sociální sítě

Pracovní skupina pro sociální sítě, kterou od jara vede tisková mluvčí, optimalizovala strukturu i plánování obsahu **na profilech KJM na Facebooku a Instagramu** s cílem **zvýšit organický dosah, zájem i počty sledujících**, což se daří naplňovat i přes neustálé změny v algoritmech. V mnohem větší míře jsme začali využívat reels (videa), stories a nepravidelně živá vysílání. Zapojili jsme ve větší míře soutěže. Systematicky vytěžujeme dosahy oblíbených vtipů či nově výročí spojené s perličkami a zajímavostmi. S ohledem na propagaci a jednotlivé kampaně plánujeme obsah s výrazně větším předstihem (min. 1–3 měsíce dopředu; dříve to bylo 14 dní předem) při zachování flexibility.

Hlavní profily KJM na FB a Instagramu jsme začali takticky provazovat s profily Teen KJM (oddělení KDM) a Europe Direct Brno.

Podle zpětné vazby z 2. pol. roku víme, že významný podíl návštěvníků se účastní programu KJM jen díky informacím ze sociálních sítí; jedním z přirozených kanálů **komunikace veřejnosti s knihovnou** se stal **Messenger**.

Pod FB profilem KJM jsme začali postupně zakládat **FB skupiny pro vybrané pobočky** (Bohunice, Bystrc, Maloměřice, Medlánky, Štýřice, později Husovice). Pobočky tak mohou se svými čtenáři a návštěvníky budovat online komunitu, rychle a flexibilně informovat, sdílet a propagovat svůj program a novinky. Další pobočky se postupně zapojují.

Tabulka 10 KJM na sociálních sítích - počty sledujících v roce 2022

Sociální síť	Odkaz	Sledující
Facebook	kjmbrno	5 884
	EuropeDirectBrno	1 026
	TEENVKJM	536
Instagram	kjmbrno	938
	europedirectbrno	1 037
	teenvkjm	317
	mahenuv_pamatnik	242

Newsletter

KJM disponuje databází přes 10 000 kontaktů lidí, kteří historicky projevili zájem o zasílání informací a novinek prostřednictvím e-mailu. Od konce roku jsme začali využívat nástroj Ecomail, který v roce 2023 plánujeme propojit s novým webem.

Online platformy a webové stránky

Akce propagujeme na online platformách *gotobrno.cz*, *informuji.cz*, *kamvbrne.cz* s odkazy na sociální sítě a na web knihovny, kde jsou promovány v **Kalendáři akcí** a v sekci **Aktuality**, kde také pravidelně sdílíme novinky a důležité aktuální informace. Intenzivní **práce na novém**

webu, který bude spuštěn v průběhu 1. pol. roku 2023, koordinuje vedoucí Kulturně vzdělávacích služeb.

NAJDETE NÁS

web: www.kjm.cz

speciální stránky: <https://www.europedirect.cz/info-centra/detail/1-brno>

Média

Pravidelné PR články a soupis pořadů publikujeme v měsíčníku KAM v Brně (Pocketmedia), texty převážně z dění na pobočkách vycházejí ve zpravodajích jednotlivých městských částí. Tiskové zprávy, články a anotace posíláme do Zpravodaje Brno-střed, měsíčníku Šalina (DPMB), ČTK Brno, do regionálních redakcí deníků, rádií a televize. Redakce zpravodajství České televize Brno v roce 2022 natočila v KJM 2 reportáže (témata: dětské čtenářství; situace knihoven v době post-covidové). Český rozhlas Brno věnoval tématům souvisejícím s KJM celkem 3x pořad Zelný rynek, z toho 2x v přímé souvislosti s MA21); Literárnímu salónu MA21 věnoval prostor také ČRo Plus. Další krátké rozhovory a anotace akcí KJM odvysílala rádia Krokodýl, Hitrádio City Brno a Brněnské rádio Čas.

Spolupráce s partnery

V rámci síťování jsme se dohodli recipročně s dalšími aktéry kulturní scény na vzájemné výměně propagačních materiálů a zveřejňování informací o akcích. Jednalo se o Moravské zemské muzeum, TIC, Filharmonii Brno, Technické muzeum, ZOO Brno, kávéesku, Hvězdárnu a planetárium Brno, Městské divadlo Brno, HaDivadlo, Divadlo Husa na provázku, Divadlo Bolka Polívky, síť Family Pointů, vybrané střední školy, fakulty MUNI a další.

Věnovali jsme se propagaci knihovny mezi ostatními kulturními aktéry a stakeholdery a participací KJM na důležitých projektech a záměrech města. Mezi ně patří zapojení KJM do projektu Kreativního centra Brno v Káznici na Cejlu. V rámci aktivit jsme se mj. účastnili akce připomínající 250 let založení káznice 6. 10. 2022 s vlastním stánkem a prezentací našeho záměru. V červnu a říjnu jsme se účastnili Brněnského kulturního fóra. V červnu a prosinci jsme byli přizváni na Brněnskou integrační platformu, kde jsme měli možnost se seznámit s místními poskytovateli služeb cizinců a později prezentovat naše aktivity určené pro cizince. Nová vedoucí oddělení se v prosinci 2022 účastnila Setkání marketérů příspěvkových organizací města Brna, což posílilo naše propojení s kulturní scénou v Brně.

Tramvaj čtenářů

Díky pokračující spolupráci s DPMB, a. s. stále jezdí po městě Brně Tramvaj čtenářů s celoplošným polepem propagujícím KJM.

3.3 Projektová činnost

V roce 2022 jsme podobně jako v uplynulých letech pro naše projekty využili finanční podporu z dotačních titulů zejména z Ministerstva kultury ČR, Krajského úřadu Jihomoravského kraje, Nadace OSF a zdrojů z Evropské unie. KJM ve svých projektech reagovala na vyhlášené výzvy kopírující aktuální a mimořádná témata, stejně jako na dlouhodobé priority.

Realizované projekty

Ministerstvo kultury

V roce 2022 získala KJM **3 granty z programu Knihovna 21. století** na projekty **Expresivní terapie a programy TEEN v knihovně Jiřího Mahena v Brně**, propojující aktivity Knihovny pro děti a mládež a Hudební knihovny (dotace 51 000 Kč) a **Toulky s Jiřím Mahenem III** realizovaný Mahenovým památníkem (dotace 20 000 Kč). V letošním roce jsme poprvé získali finance z Knihovny 21. století na programy pro cizince v rámci projektu **Integrační aktivity v KJM 2022** (dotace 37 000 Kč), které se v roce 2021 konaly pilotně ve spolupráci s týmem interkulturních pracovníků Magistrátu města Brna, a byly financovány z prostředků Ministerstva vnitra v rámci projektu, jehož jsme byli partnerem.

V rámci programů TEEN jsme zrealizovali např. 3x Dotykáč (udržitelnost, LGBT+ na Ukrajině), Duhový TEEN (knihy s LGBT+ tematikou jsou označeny duhovými nálepkami, na oddělení je umístěna duhová poradní schránka, zřízen speciální e-mail pro Duhový Teen), konají se pravidelné klubové programy – Manga Anime, Zelený klub, Angličtina a Doučko. Hudební knihovna realizuje programy expresivních terapií. V rámci projektu Integrační aktivity v KJM probíhá intenzivní síťování. Zrealizovali jsme také druhý ročník Zahradní slavnosti, která tentokrát poskytla prostor tvůrcům prchajícím před válkou na Ukrajině, workshop arteterapie vedený v angličtině a integrační muzikoterapii. Důležitou závěrečnou aktivitou projektu byl také kulatý stůl o roli knihoven v integraci, na který dorazila řada aktérů integrace činných v Brně (MU, MMB, zástupkyně knihovny, Ukrajinské iniciativy Jižní Moravy, Centra pro cizince JMK a další).

Dvoujazyčné čtení ukrajinské pohádky na Zahradní slavnosti, projekt Integrační aktivity v KJM

Z programu **VISK 3 – Informační centra veřejných knihoven** jsme v roce 2022 od MK ČR získali podporu na projekt **Modernizace a zkvalitnění vybavení pracovišť Knihovny Jiřího Mahena**

v Brně jako center celoživotního vzdělávání v informační gramotnosti ve výši 262 000,- Kč. Předmětem projektu byl nákup techniky (stolní počítače, notebook, grafické PC, barevná multifunkční tiskárna, nový wi-fi point).

Zapojením do programu **VISK 8a** jsme získali možnost zprostředkovat čtenářům i zaměstnancům knihovny přístup do databází AnoPress a PressReader.

Knihovna Jiřího Mahena v Brně je jedinou autorizovanou osobou pro profesní kvalifikaci Knihovník v knihovně pro děti dle Národní soustavy kvalifikací (NSK). V rámci programu **VISK 2 – Mimoškolní vzdělávání knihovníků** jsme získali dotaci ve výši 47 000 Kč pro projekt **Rekvalifikační kurz Knihovník v knihovně pro děti 2022**, jehož obsah se soustřeďuje právě na vzdělávání dětských knihovníků dle NSK. Částkou 48 000 Kč byl podpořen také druhý vzdělávací projekt, **Vzdělávací programy pro knihovníky dle RVP ZV 2022**, jehož cílem je příprava knihovníků na tvorbu vzdělávacích programů pro děti v souladu s rámcovými vzdělávacími programy základních škol.

V červnu 2022 jsme podali žádosti o dotaci v rámci nové výzvy **Kreativní učení (3/2022)** z prostředků **Národního plánu obnovy** spravovaného Ministerstvem kultury na 2 projekty: **Kreativní učení pro děti a mládež v Knihovně Jiřího Mahena v Brně** s žádostí o podporu ve výši 179 000 Kč. Cílem projektu bylo obohatit program vzdělávacích volnočasových aktivit pro děti a dospívající mládež o programy zapojující lektory – odborníky z oblasti kreativních odvětví. Druhý projekt financovaný v rámci stejné výzvy byl **Učit tvořením: Zvyšování kompetencí v oblasti kreativního učení pro pracovníky knihoven a kulturních institucí**, s dotací ve výši 519 300 Kč, který je zaměřen dovnitř týmu KJM, případně dalších kulturních institucí z KKO. Realizační období obou projektů kopíruje dle pravidel výzvy dobu trvání školního roku 2022/2023. Proto část aktivit probíhala od září 2022 a oba projekty budou pokračovat v 1. polovině roku 2023.

Ministerstvo zahraničních věcí

V rámci **programu Česko-polské fórum** jsme v roce 2022 získali podporu na projekt podporující spolupráci s polskými knihovnami a vzdělávacími institucemi, zejména s Bibliotekou Raczyńskich v Poznani. Obsah projektu nazvaného **Brána jazyků otevřená 2022 – učitel národů / Brama języków otwarta 2022 - nauczyciel narodów** inspirovalo mimo jiné výročí narození Jana Amosa Komenského, jehož životní příběh je spjatý také s Polskem. Nejvýznamnější aktivita tohoto projektu festival Dny polské kultury byla realizována v dubnu, další aktivity pak v průběhu 2. pololetí. Projekt byl ze strany MZV podpořen dotací ve výši 210 000 Kč.

Nadace OSF

Již před koncem roku 2021 jsme začali realizovat projekt **Mediální vzdělávání v Knihovně Jiřího Mahena v Brně**, který byl podpořen Nadací OSF částkou 47 000 Kč. Hlavní část realizačního období projektu však spadala do roku 2022. (dále viz kapitola 4.3 – Vzdělávání zaměstnanců)

Jihomoravský kraj

Dne 21. 5. 2022 se uskutečnil program **Muzejní noc 2022** v naší knihovně. Akce byla podpořena 51 000,- Kč dotací Jihomoravského kraje.

SKIP

Za podpory profesní organizace SKIP se u nás konaly také semináře Centra dětského čtenářství v rámci projektu **Chceme dětem číst XIV.**

Nadace Vodafone

Na podzim roku 2022 jsme se připojili se vzdělávacími aktivitami do projektu **Digitální odyssea**, jehož realizátory jsou organizace Moudrá sovička, z. s., SDRUK a Nadace Vodafone. Vzdělávání je zaměřeno na seniory ve věkové kategorii 65+. Jedná se o interaktivní kurzy, jejichž cílem je zvyšovat digitální kompetence seniorů, zejména prostřednictvím výuky práce na chytrých zařízeních (tablety, chytré mobilní telefony). Služby zajištěné projektem kombinují vzdělávací kurzy lektorované pracovníky IN-Centra a možnost si chytré zařízení zapůjčit.

Nově podané žádosti

Evropská unie, IROP 2021-2027

V září a v listopadu byly podány žádosti ve výzvě IROP v rámci nového programového období 2021–2027 na projekty v rámci Specifického cíle 4.4: Posilování úlohy kultury a udržitelného cestovního ruchu v hospodářském rozvoji, sociálním začleňování a sociálních inovacích. Zastupitelstvo města Brna na červnovém zasedání schválilo přidělení financí na zajištění nákladů na zhotovení projektové dokumentace ve výši 1 572 000 Kč. Byly podány žádosti na tyto projekty:

- 1) Revitalizace interiérů a inovace technického vybavení poboček Knihovny Jiřího Mahena v Brně, ve výši 19 971 005,37 Kč s dobou realizace 1. 7. 2022 – 28. 2. 2025.
- 2) Inovace služeb a modernizace technologií Ústřední knihovny ve výši 15 256 010,78 Kč, realizace 2. 1. 2023 – 29. 2. 2024.
- 3) Revitalizace Ústřední knihovny ve výši 13 774 525,67 Kč, realizace 1. 7. 2022 – 31. 3. 2024.

Projekt *Inovace služeb a modernizace technologií* již obdržel Rozhodnutí/právní akt, další dva projekty také prošly hodnocením a na vydání Rozhodnutí/právního aktu čekají. V příštích třech letech bude realizace těchto projektů hlavním úkolem v projektové činnosti knihovny.

Ministerstvo kultury ČR

Koncem roku 2022 byly podány tyto žádosti do programů ministerstva kultury:

Kulturní aktivity v oblasti podpory kulturních aktivit osob se zdravotním postižením a seniorů – Podpora výtvarné tvorby, čtenářství a digitálních kompetencí osob se zrakovým postižením ve výši 52 100 Kč zaměřený na aktivní zapojení nevidomých do kulturních aktivit.

NPO – Mobility II – Studijní zahraniční cesty Knihovny Jiřího Mahena v Brně v roce 2023 a příprava mezinárodních workshopů na rok 2024 ve výši 650 000 Kč s plánem získat či oživit kontakty s městskými knihovnami v partnerských městech a ve spolupráci s nimi připravit na rok 2024 cyklus workshopů.

VISK 2 – Rekvalifikační kurz knihovník v knihovně pro děti, ve výši 55 000 Kč;

VISK 3 – Podány dvě žádosti – Modernizace vybavení pracovišť KJM pro služby veřejnosti, ve výši 548 000 Kč na obnovu IT vybraných pracovišť a poboček. Vybavení interaktivních dílen KJM ve výši 232 000 Kč na doplnění technikou kreativní dílny v IN-centru v Kleinově paláci a doplnění audiotechniky pro ústřední knihovnu a Mahenův památník.

VISK 8a – Podána přihláška pro možnost zpřístupnění databází AnoPress a PressReader.

Knihovna 21. století – Podány tři žádosti, navazující obsahem na projekty z roku 2022, a to *Expresivní terapie a TEEN* realizované ve dvou částech Oddělením pro děti a mládež a Hudebním oddělením Ústřední knihovny, ve výši 57 000 Kč; pro obohacení kulturního programu Mahenova památníku *Mahenův památník jako komunitní středisko*, ve výši 30 000 Kč; Integrovaní aktivity ve výši 65 000 Kč pro práci s cizinci a příslušníky národnostních menšin.

Ministerstvo zahraničních věcí – Česko-polské fórum

Pro pokračování a prohloubení spolupráce s Bibliotekou Raczyńskich v Poznani byla na Česko-polské fórum podána žádost o dotaci na projekt **Brána jazyků otevřená 2023 – Brama języków otwarta 2023**, za účelem vzájemné kulturní výměny a výměny zkušeností, zejména pak za účelem organizace Česko-polských dnů v Brně a dalších aktivit v Brně a Poznani. Původní žádost byla na částku 280 000,- ministerstvem byla snížena na 210 000,- pro velký zájem žadatelů o programy česko-polské spolupráce.

4. PERSONÁLNÍ OBLAST

4.1 Personální řízení

Tabulka 11 Struktura a počty zaměstnanců ke konci sledovaného období

Fyzický stav k 31. 12. 2022:	157
Přepočtený stav k 31. 12. 2022:	139,11
z toho:	
knihovníci 2. 03. 01	106,63
zakladači 1. 06. 04	4,63
ostatní	27,85

Zahrnují ekonomické a administrativně-technické činnosti

(1.02.05,1.01.06,1.02.01,1.01.01,1.03.02,2.04.11,2.06.04,1.02.02,1.01.04,1.02.03,1.02.08,1.02.06,1.04.08,2.05.06,2.06.02,1.06.05,1.01.11,2.07.01,1.01.09,1.01.12).

Tabulka 12 Přírůstky a úbytky zaměstnanců za sledované období (podle struktury zaměstnanců)

knihovníci 2. 03. 01	11
ostatní:	8
celkem	19

Zahrnují ekonomické a administrativně-technické činnosti (1. 03. 02).

Tabulka 13 Důvody rozvázání pracovního poměru v roce 2022

Výpověď ze strany zaměstnance:	11
Dohoda o ukončení pracovního poměru:	4
Odchod ve zkušební lhůtě:	1
Odchod do starobního důchodu:	2
Odchod po skončení RD:	0
knihovníci 2.03.0:	14
ostatní:	4
celkem	18

Zahrnují ekonomické a administrativně-technické činnosti (2.07.01;1.02.01;1.03.02).

V průběhu roku 2022 nastoupily 2 zaměstnankyně na mateřskou dovolenou.

Auditorské činnosti jsou kontinuálně zajišťovány pracovníkem na základě pracovní smlouvy.

Tabulka 14 Průměrný plat dle profesí v roce 2022

Průměrný plat celkem dle vyplacených mezd:	28.140,- Kč
průměrný plat knihovníci:	27.245,- Kč (dle platové inventury)
průměrný plat zakladači:	13.690,- Kč (dle platové inventury)
průměrný plat ostatní:	34.091,- Kč (dle platové inventury)

Úklidové práce a další pomocné práce jsou konány na základě dohod konaných mimo pracovní poměr.

4.2 Personální management

Tabulka 15 Počet obsazených funkčních míst KJM v jednotlivých platových třídách v roce 2022

Skutečný evidenční počet zaměstnanců ve fyzických osobách k poslednímu dni vykazovaného období	
v platové třídě	celkem
1	0
2	0
3	0
4	10
5	0
6	8
7	0
8	66
9	43
10	19
11	8
12	3
13	0
14	0
15	0
16	0
Celkem	157
Průměrná platová třída	8,39

4. 3. Vzdělávání zaměstnanců

Knihovníci se vzdělávají nejčastěji v oblastech, které mohou využít jak při své práci, tak při práci s veřejností. Např. jsou to témata z oblastí kreativní technologie, kritického myšlení, literatury, mediální gramotnosti, grafiky, robotiky nebo makerspace apod. Různorodost témat je dána výběrem jednotlivých zaměstnanců. V roce 2022 se například vzdělávalo 99 (z celkového počtu) zaměstnanců v rozsahu 4 228 hodin za rok.

V 1. pololetí proběhlo vzdělávání budoucích **garantů mediálního vzdělávání**, což jsou členové týmu KJM, kteří mají mít na starosti zařazování programů pro různé cílové skupiny zaměřené na zvyšování mediální gramotnosti. Tým byl proškolen externími odborníky na dílčí témata: základní teoretické koncepty a didaktické postupy v mediálním vzdělávání, mediální scéna a role novináře v ČR, informace v mediálním prostoru, etika a mediální prostor. V 2. polovině roku pak byla realizována **pilotní uvedení programů** mediálního vzdělávání pro vybrané cílové skupiny, která vznikla jako výstupy projektu. Do projektu se zapojila pracoviště Knihovny pro děti a mládež (cílová skupina školáci a mládež), IN-Centrum (cílová skupina senioři) a pobočka Bohunice (cílová skupina dospělí, střední věk).

Učit tvořením: Zvyšování kompetencí v oblasti kreativního učení pro pracovníky knihoven a kulturních institucí – projekt umožnil uspořádat vzdělávací kurzy pro zaměstnance, kteří jeho absolvováním posílili své kompetence v pořádání workshopů kreativního psaní, lektorování dílen celostní muzikoterapie, vybraným pracovní postupům pro výtvarné dílny v programech knihoven pro děti a zapojení prvků kreativního učení do inkluzivních programů pro děti. Zdokonalit se mohli také v grafickém designu.

Vzdělávací akce pro zaměstnance – pobočky

Knihovníci se zúčastnili řady školení a seminářů živě i on-line. V oblibě jsou vzdělávací akce pro dětské knihovníky, které pořádá Centrum dětského čtenářství KJM a semináře o zahraničních autorech, pořádané MZK. Velmi úspěšný byl *kreativní workshop ALBI* a seminář *Mezi mlýnskými kameny* přizpůsobený pro pracoviště knihoven a denní kontakt se čtenáři.

4. 4 Zpráva o plnění úkolů BOZP a PO v roce 2022

Oblast prevence BOZ a PO je zabezpečována technikem BOZP a PO.

Školení BOZP

- Při nástupu nových zaměstnanců KJM povinně prováděno vstupní školení.
- Obsahuje seznámení s obecně platnými předpisy a účastníci jsou seznamováni se svými povinnostmi vyplývajícími z těchto předpisů (provádí technik BOZ a PO). Školení je ukončeno ověřením získaných znalostí – písemný test.
- Na přiděleném pracovišti je poté nový zaměstnanec seznámen s konkrétními bezpečnostními a požárními požadavky a s možnými riziky ohrožení zdraví (školení provádí vedoucí příslušného pracoviště).
- Školení **vedoucích zaměstnanců** – součástí školení je i základní seznámení s prováděním prací ve výškách, poskytování první pomoci při úrazech, použití hasebních prostředků atd.).
- Školení **preventivních požárních hlídek a preventistů požární ochrany**.

- Začátkem roku 2022 bylo z důvodu pandemie SARS-CoV-2 (COVID-19) školení zaměstnanců v oblasti BOZ a PO prováděno individuálně dle platných hygienických opatření, popř. přímo na pobočkách KJM nebo ve školícím centru technika BOZP.

Záznamy o všech typech školení jsou uloženy na personálním oddělení KJM.

Kontrola stavu BOZP

Kontroly jednotlivých poboček jsou prováděny průběžně, na vyzvání je zajišťována mimořádná kontrola pobočky KJM.

Pracovní úrazy

V roce 2022 došlo k pracovnímu úrazu s pracovní neschopností delší než 3 pracovní dny (pád na schodišti), k čemuž bylo následně vydáno příslušné "Opatření" (písemný text trvale zveřejněn).

Revize hasicích přístrojů a požárních hydrantů

Jsou každoročně prováděny na všech pracovištích a pobočkách KJM. Hasicí přístroje jsou fyzicky zkontrolovány, případné závady odstraněny nebo vadné přístroje vyřazeny a nahrazeny novými hasicími prostředky. Vše je zaznamenáno v Protokolech o kontrole hasicích přístrojů a požárních hydrantů.

Revize EPS

Prováděna pravidelně pololetně a ročně kontrola a revize EPS. Záznamy o revizích vystavovány se zápisy v provozní knize EPS.

Kontrola požárních uzávěrů

Prováděna průběžně vizuální kontrola požárních uzávěrů (dveře, okna, klapky), prováděna roční fyzická kontrola těchto požárních uzávěrů s vystavením dokumentace.

5. REGIONÁLNÍ A CELOSTÁTNÍ VÝZNAM, MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

5.1 Regionální a celostátní význam

Působení KJM na regionální a celostátní úrovni je dlouhodobé. Mezi hlavní okruhy působnosti patří:

- Knihovní fond <https://katalog.kjm.cz/arl-kjm/cs/index/>, dostupný v rámci meziknihovní výpůjční služby také jiné zprostředkující knihovně
- Regionální literatura, brunensia, mahenálie <https://www.kjm.cz/e-knihy-mahen>
- Mahenův památník <https://www.kjm.cz/provoz/mahenuv-pamatnik>
- Centrum dětského čtenářství <https://www.kjm.cz/centrum-detskeho-ctenarstvi>
- Elektronický časopis Impulsy <https://impulsy.kjm.cz/rubriky>
- Databáze vzdělávacích programů pro děti <https://knihovnici.kjm.cz/>
- Tvorba metodik <https://www.kjm.cz/metodika>
- Informační středisko EUROPE DIRECT s krajskou působností <https://www.europedirect.cz/info-centra/detail/1-brno>
- Kalendárium <https://www.kjm.cz/kalendarium>
- Informace o regionálních autorech a tvůrcích
- Tvorba nových nebo opravených záznamů do národních autorit NK ČR

- Katalogizační záznamy do souborného katalogu ČR
- Integrované aktivity – uprchlíci z Ukrajiny <https://www.kjm.cz/ukrajina>, vietnamská komunita, síťování partnerů
- Výstavy a prezentace s regionálním, celorepublikovým či mezinárodním přesahem (např. Dny české kultury v Poznani, German Library Congress in Leipzig 2022, Česko-polské fórum aj.)
- Podílíme se na tvorbě celostátních strategií a standardů v oblasti veřejných knihovnických a informačních služeb a šíření poznatků prostřednictvím institucionálního nebo individuálního členství v odborných organizacích a orgánech
- Členství a odborná práce zejména v ÚKR, SKIP ČR, SDRUK, IAML, česká sekce IBBY
- Ředitelka pracuje v předsednictvu VV SKIP, je místopředsedkyní SKIP, předsedkyní RV SKIP, je místopředsedkyní ÚKR (Ústřední knihovnická rada, poradní orgán ministra kultury ČR), členka předsednictva české sekce IBBY
- Vedoucí hudební knihovny KJM je místopředsedkyní české sekce mezinárodní asociace hudebních knihoven IAML
- Vzděláváme knihovníky v oblasti hudebních aktivit, dětského čtenářství, práce s handicapovanými uživateli, práce s dětmi a podpora čtenářství, multikulturní aktivity
- KJM je jedinou autorizovanou osobou pro ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání profesní kvalifikace *knihovník* v knihovně pro děti <https://www.kjm.cz/knihovnicinsk>
- Přispíváme do programů celostátních a regionálních seminářů konferencí, mezinárodní spolupráce
- Publikujeme v odborném i denním tisku

5.2 Mezinárodní spolupráce

V březnu jsme přijali pozvání Knihovny Raczyńskich na slavnostní setkání v rámci ukončení modernizace budovy. Společně jsme realizovali programy pro děti a projekt Brána jazyků otevřená 2022 – Učitel národů.

V dubnu se po dvouleté přestávce mohl na živo konat festival **Dny polské kultury v Brně**, jehož cílem je vzájemné představení a poznávání zvyklostí, kultur, historie i současného dění. Výběr vystupujících byl v souladu s realizací projektu věnovaného osobnosti, která spojuje nejen Polsko a Česko, J. A. Komenskému. V roce 430. výročí narození J. A. Komenského jsme si prostřednictvím různých aktivit přiblížili jeho nadčasové myšlenky. Program byl určen širokému spektru věkových skupin (od dětí po seniory). Úzce jsme také spolupracovali s našimi partnery, s odborem zahraničních vztahů MMB, Polským institutem v Praze, Krajským úřadem JMK, Polským klubem POLONUS, se školami a dalšími institucemi a spolky v České republice i v Polsku.

Související výstavy: *Budoucnost v bublinách. Komiksy inspirované tvorbou Stanisława Lema* z Polského institutu v Praze, *Knihovna – místo, kde jsi v dobrých rukou* prezentující Vojevodskou veřejnou knihovnu v Olsztynie, výstava *Portréty Komenského* Muzea Komenského v Přerově. Největší úspěch měla výstava *Komenského fascinující Labyrint světa a ráj srdce v kolážích Miroslava Huptycha*.

Zářijový festival **Babylonfest** byl díky našemu projektu a finanční podpoře ministerstva obohacen o vystoupení polského folklorního souboru Wisla a výstavu fotografií Varšava a Lodž. V září měly v KJM **stáže knihovnice** z Ostródy a Poznaně, na něž navázala naše stáž v Knihovně Raczyńskich v Poznani. V Poznani jsme realizovali společná česko-polská čtení a workshopy a podíleli se na realizaci **Dnů české kultury v Poznani**. S kolegyněmi z Knihovny Raczyńskich jsme se vydali také po stopách J. A. Komenského v Poznani a okolí, v Lešně a Toruni. Řadu vzdělávacích

aktivit propojovaly myšlenky Komenského se současnými trendy (projekt Bookstart – S knížkou do života nebo projekt s Filharmonii Brno); u mládeže mělo velký úspěch interaktivní storytellingové představení *Komen nomen aneb Najdi v sobě svého vnitřního Ámose*.

Centrum dětského čtenářství spolupracuje 7. rok se **Slovenskou pedagogickou knižnicou v Bratislavě**, resp. nově s **Národným inštitútom vzdelávania a mládeže**. S ním realizuje česko-slovenský projekt *Záložka do knihy spojuje školy*. Téma roku bylo: *Můj literární příběh čeká na Tvé přečtení*. Do projektu se zapojilo 1 040 škol s celkovým počtem 119 937 žáků, z toho 380 českých škol s 36 149 žáky a 660 slovenských škol s 83 788 žáky.

Ve spolupráci s Obcí Slováků v Brně jsme si připomněli 10. výročí podepsání Dohody o spolupráci mezi Brnem a Bratislavou výstavou *Slovenské výtvarné umění očima dětí* v rámci **Slovenských dnů v Brně**. Obec Slováků připravila literární pořad *Pavol Országh Hviezdoslav, slovenský básník, dramatik, spisovatel, překladatel*. Ve spolupráci s **Městskou knižnicou v Bratislavě** jsme pro děti připravili tvořivou dílnu *Nakresli si haiku světlem*. V rámci služební cesty pořádané Magistrátem města Brna jsme měli možnost partnerské město navštívit a **seznámit se s kreativním centrem Nová Cvernovka** a Starou tržnicí.

5.3 Materiální zdroje

Knihovní systémy

V roce 2022 došlo k několika změnám v knihovním systému. Některé z nich ovlivnily například přístup čtenářů do svého konta v katalogu, jiné změny byly zásadní, ale nepostřehnutelné.

Jednou z viditelných změn byla změna (hlavně grafická) čtenářského konta v katalogu IPAC. Všechny základní funkce (v řádku, záložce) byly nahrazeny dlaždicovým zobrazením a funkcí vlastního nastavení dlaždic čtenářem. Obsah je automaticky generován podle zapojených stránek a dostupných dat přihlášeného uživatele. Rozšířením funkce v Historii plateb mohli čtenáři v prostředí čtenářského konta lépe filtrovat uskutečněné finanční transakce (podle druhu platby).

Další příjemnou změnou pro čtenáře bylo zavedení funkce „Inspirace“, která nabízí čtenářům přehled dalších titulů, tematicky obdobných s jejich vybraným titulem.

Prázdninový provoz knihovny byl využit kodstávce knihovního systému a katalogu za účelem **výměny databáze knihovního systému**. Původní Caché byla nahrazena **IRIS**. Výměna proběhla bez komplikací a provoz knihovního systému navázal na předchozí bezchybnou funkčnost.

V závěru roku 2022 probíhaly schůzky k přípravě **realizace nového webu KJM**, v rámci kterých bylo dohodnuto nastavení API pro „přenos“ informací z ARL na web KJM, konkrétně evidence akcí KJM do Kalendáře akcí na webu KJM.

Informační a komunikační technologie

Zálohování dat, monitoring sítě a kybernetická bezpečnost

V roce 2022 jsme po přípravných krocích v předchozím období uzavřeli smlouvu s poskytovatelem Technické sítě Brno a.s. a implementovali službu zálohování dat. Zálohování dat mimo technické prostředky KJM představuje další prvek v zajištění bezpečnosti informačního systému KJM jako celku.

Ve stávajícím systému monitoringu sítě Flowmon jsme průběžně vyhodnocovali provoz sítě a přijímali opatření pro minimalizaci případných bezpečnostních hrozeb. Další důležité informace a podklady pro opatření v oblasti kybernetické bezpečnosti jsme získali také z realizovaných penetračních testů externí infrastruktury.

Obnova a doplnění IT vybavení

Po roční přetřžce v realizaci pravidelného plánu obnovy IT, kterou způsobily zvýšené náklady na nákup nutného vybavení v souvislosti s pandemií, jsme v roce 2022 v potřebné míře vyměnili zastaralé PC sestavy, doplnili jsme síťové prvky a obnovili části vybavení serverovny.

V rámci projektu „Modernizace a zkvalitnění vybavení pracovišť Knihovny Jiřího Mahena v Brně jako center celoživotního vzdělávání v informační gramotnosti“ podpořeného z programu VISK bylo pořízeno 15 PC sestav pro různá pracoviště poskytující služby uživatelům jak v Ústřední knihovně (HK – zvuková knihovna, Informační služby – studovna, Mahenův památník, IN-centrum (2 PC), tak na 10 pobočkách. Dále byl z tohoto projektu pořízen access point včetně licence pro zřízení wi-fi sítě na pobočce v Líšni, notebook pro využití s interaktivní tabulí v Knihovně pro děti a mládež a multifunkční tiskárna a PC pro práci s grafikou pro využití v Oddělení marketingu a kulturně vzdělávacích služeb.

Také bylo pořízeno a vyměněno dalších 15 PC sestav využívaných pracovníky v zázemí knihovny na různých pracovištích. (Akvizice, katalogizace, zázemí Informační služby, zázemí Knihovna pro děti a mládež, zázemí Hudební knihovna, Oddělení marketingu a kulturně vzdělávacích služeb, účtárna, sekretariát, ředitelna).

Při rozsáhlosti automatizované sítě KJM jsou však finance stále napjaté. Proto jsme uvítali ze strany ZMB prosincové schválení částky 500 tis Kč na doplnění a obnovu PC, tiskáren, snímačů čárového kódu, obnovu a doplnění síťových prvků pro wi-fi, které budou čerpány v následujícím období.

Prostory a vybavení

V roce 2022 byla věnována pozornost **nemovitostem**, které má KJM svěřeny. Na opravy ÚK na Kobližné (např. těsnění do oken, oprava fasády na Kobližné) byl použit účelový neinvestiční příspěvek zřizovatele ve výši 750 tis. Kč. Na nenadálé opravy majetku (např. výměny baterií UPS, oprava návratového boxu na Kobližné) byl použit investiční fond ve výši 277 tis. Kč. Pokračovalo také řešení úpravy vstupní brány a její osazení elektrickým ovládáním a čtečkami karet, které budou

v budoucnu umožňovat klientům přístup k samoobslužným boxům umístěným v průjezdu v době uzavření knihovny. Plně zprovozněno bude v návaznosti na realizaci projektu IROP. Postupně, jak omezené finanční prostředky dovolí, obnovujeme části mobiliáře v ÚK (přečalounění sedacího nábytku) i na pobočkách. Komplexní revitalizaci dalších poboček by měl v letech 2023 až 2024 umožnit schválený projekt IROP.

Pokud se týká **zajištění prostoru**, přetrvává nejistá situace u pobočky v Řečkovících. Objekt, ve kterém sídlí, koupila společnost Lidl se záměrem rekonstrukce a s dalším pronájmem pro knihovnu nepočítá (nájemní smlouva platí do roku 2024). Prostory plánované pro KJM v nové výstavbě na ul. Terezy Novákové jsou prozatím bez dalšího vývoje.

6. HOSPODAŘENÍ

Hodnocení výsledku hospodaření Knihovny Jiřího Mahena v Brně, příspěvkové organizace za rok 2022 je prováděno ke schválenému rozpočtu upravenému o navýšení příspěvku Jihomoravského kraje na zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven v JMK v roce 2022 (633 tis. Kč) a o navýšení příspěvků od městských částí statutárního města Brna (489 tis. Kč) a o navýšení příspěvku zřizovatele o 420 tis. Kč na pokrytí zvýšených nákladů na spotřebu energií. Další úpravy rozpočtu se týkaly neinvestičního transferu z JMK na Muzejní noc (51 tis. Kč) a neinvestičního příspěvku zřizovatele na pokrytí zvýšených nákladů na odměňování zaměstnanců od 1. 9. 2022 (1 761 tis. Kč). Poslední úpravy rozpočtu byly na základě změny příjmů SMB z pronájmu (75 tis. Kč), změny z nařízeného odvodu z fondu investic (-681 tis. Kč), neinvestiční transfery ze státního rozpočtu Brána jazyků otevřená (210 tis. Kč), Učit tvořením (133 tis. Kč), Kreativní učení (65 tis. Kč), neinvestiční transfer z Evropské komise na středisko Europe Direct (677 tis. Kč) a úpravy výnosů, nákladů. Úpravy finančního plánu byly provedeny na straně nákladů i výnosů, rozpočet zůstává vyrovnaný. Veškeré údaje jsou aktuální k 31. 12. 2022.

K 31. 12. 2022 evidujeme zlepšený hospodářský výsledek ve výši 245,99 Kč (loni 553,68 Kč). Z toho z hlavní činnosti ztráta 106 tis. Kč, z hospodářské činnosti zisk 106 tis. Kč.

6.1 Výnosy

Výnosy celkem ke konci sledovaného období byly ve výši 100 671 tis. Kč, což je 100,6 % plnění upraveného rozpočtu (dále jen UR). Meziročně vzrostly o 8,5 %, loni 92 807 tis. Kč.

Příspěvek od zřizovatele

Knihovně byl na rok 2022 schválen po výše zmíněných úpravách roční neinvestiční příspěvek od zřizovatele ve výši 89 149 tis. Kč. Současně byly zaslány na náš účet zálohy – dlouhodobá na doplnění a obnovu PC, tiskáren, snímačů čárového kódu, obnovu a doplnění síťových prvků pro wi-fi (vyúčtování do 25. 1. 2024) ve výši 500 tis. Kč a záloha krátkodobá na projekt IROP Revitalizace ústřední knihovny KJM vč. zřízení edukačních center v pobočkách (vyúčtování do 29. 9. 2023) ve výši 720 tis. Kč. Příspěvek od zřizovatele meziročně vzrostl o 5 129 tis. Kč, tj. o 6,1 %.

Příspěvky od městských částí

Knihovna obdržela do rozpočtu rovněž příspěvky zasláné přímo na vlastní účet od městských částí statutárního města Brna v celkové výši 499 tis. Kč, loni 446 tis. Kč.

Neinvestiční transfery od ostatních subjektů

Knihovna obdržela do rozpočtu příspěvek od Moravské zemské knihovny zasláný přímo na vlastní účet ve výši 633 tis. Kč na výkon regionálních funkcí (finanční prostředky byly poskytnuty z prostředků Jihomoravského kraje). Neinvestiční transfer z Jihomoravského kraje na Muzejní noc činil 51 tis. Kč. Příspěvek od Evropské komise na provoz střediska Europe Direct činil 677 tis. Kč.

Neinvestiční transfery ze státního rozpočtu

Knihovna obdržela do rozpočtu z Ministerstva kultury celkem 663 tis. Kč na projekty Knihovna 21. století, projekty VISK a projekty financované z Národního plánu obnovy, z Ministerstva zahraničních věcí 210 tis. Kč na projekt Brána jazyků otevřená 2022. Na výnosových položkách je zaúčtován i transferový podíl přijatých investičních transferů 1 205 tis. Kč, z toho:

- Ze státního rozpočtu a státních fondů ve výši 58 tis. Kč
- Z Regionální rady ve výši 464 tis. Kč (projekt Knihovna pro město IPRM I. a IPRM II.)
- Z Ministerstva pro místní rozvoj (projekt Moderní a efektivně řízená přátelská knihovna) 671 tis. Kč
- Z Ministerstva životního prostředí (rekonstrukce budovy Vondrákova) 12 tis. Kč

Výnosy za vlastní výkony a za zboží

dosáhly za sledované období celkové výše 4 002 tis. Kč, 99,6 % UR. Proti roku 2021 vykazují nárůst o 16,8 %. V roce 2021 byly plněny ve výši 3 426 tis. Kč.

Ostatní výnosy

byly naplněny ve výši 3 582 tis. Kč, tj. 119,8 % UR. V roce 2021 byly plněny ve výši 1 851 tis. Kč. Meziročně došlo ke zvýšení o 1 731 tis. Kč. Převážně se jedná o použití rezervního fondu, který byl použit na další rozvoj činnosti ve výši 1 624 tis. Kč, 107 tis. Kč bylo použito na náklady spojené s dědictvím po panu Adamkovi a 10 tis. Kč bylo vyčerpáno v souladu s darovací smlouvou fyzické osoby. Smluvní pokuty a úroky z prodlení byly ve výši 1 056 tis. Kč, loni 728 tis. Kč. Mezi ostatními výnosy je zaúčtován i příspěvek **nadace OSF** na **Mediální vzdělávání** v KJM ve výši 47 tis. Kč.

Náhrady za knihovní jednotky dosáhly 94 tis. Kč, loni 66 tis. Kč.

Výnosy z VHČ

Nájemné z nebytových prostor činilo 59 tis. Kč, loni 12 tis. Kč, pronájem mobiliáře v Knihovním klubu na žádost nájemníka skončil. Za prodej vyřazených knih jsme inkasovali 59 tis. Kč, loni 45 tis. Kč. Podrobný přehled je uveden v příloze *Rozbor nákladů a výnosů*.

6.2 Náklady

Celkové náklady

činily ve sledovaném období 100 671 tis. Kč, tj. 100,6 % UR a 108,5 % předchozího roku. V roce 2021 za stejné období knihovna vykazovala čerpání plánovaných nákladů ve výši 92 806 tis. Kč, meziročně došlo ke zvýšení o 7 865 tis. Kč.

Spotřeba materiálu

dosáhla výše 9 927 tis. Kč (z toho: na nákup knihovního fondu včetně periodik byla vyčleněna finanční částka 8 430 tis. Kč, zahrnuje i účelový neinvestiční příspěvek z rozpočtu zřizovatele i příspěvky od městských částí na nákup knihovních fondů a příspěvek na regionální funkce).

Spotřeba energie

byla za sledované období ve výši 3 643 tis. Kč, loni 2 389 tis. Kč. Nárůst o 52,5 % je způsoben hlavně nárůstem cen energií. U elektrické energie se zvýšila částka za 1 kWh za 4,50 Kč v roce 2021 na 6,80 Kč v roce 2022. U tepla je cena za 1 GJ uvedena v následující tabulce:

Tabulka 16 Vývoj ceny tepla za 1 GJ v letech 2021 a 2022

Období	01/2021	11/2021	11/2022
Kč / GJ	634,7	784,3	1 672,00

Opravy a údržba byly čerpány ve výši 1 487 tis. Kč, což je 106,2 % UR. Z toho na opravy budov bylo vyčleněno 872 tis. Kč a na opravy ostatní 616 tis. Kč. Na opravy Kobližné (např. těsnění do oken, oprava fasády na Kobližné) byl použit účelový neinvestiční příspěvek zřizovatele ve výši 750 tis. Kč. Na nenadálé opravy majetku (např. výměny baterií UPS, oprava návratového boxu na Kobližné) byl použit investiční fond ve výši 277 tis. Kč.

Největší položkou v rámci výdajů za služby (čerpáno celkem 11 753 tis. Kč, loni 9 958 tis. Kč) bylo nájemné 2 511 tis. Kč, které vzrostlo oproti roku 2021 o inflační koeficient. Služby a přefakturované energie z nájemních smluv vzrostly z 1 652 tis. Kč v r. 2021 na částku 2 193 tis. Kč v r. 2022. Příspěvek zřizovatele na zvýšené náklady na energie se týkal pouze účtu 502, na této položce žádost o navýšení nebyla kladně vyřízena. Další objemově významnou položkou jsou služby výrobní povahy, které činily 1 663 tis. Kč. Nový účet v rámci služeb je 518 0480 poskytování služby zálohování dat, který je čerpán ve výši 150 tis. Kč. Tato položka je kryta účelovým neinvestičním příspěvkem z rozpočtu zřizovatele.

Pro knihovnu je významným účtem 518 0430 Kč, kde účtujeme **výpůjčky e-knih**. Od začátku roku jsme zaplatili za tyto služby pro čtenáře 819 tis. Kč. Položka je částečně kryta účelovým neinvestičním příspěvkem z rozpočtu zřizovatele.

Platy zaměstnanců a ostatní platy dosáhly 47 823 tis. Kč, což představuje nárůst oproti předchozímu roku o 1 670 tis. Kč. Nárůst je kryt příspěvkem z rozpočtu zřizovatele.

Sociální pojištění a sociální náklady byly ve výši 18 420 tis. Kč, loni 18 298 tis. Kč.

Odpisy dlouhodobého majetku skončily na částce 3 459 tis. Kč, snížily se o 105 tis. Kč proti roku 2021.

Ostatní náklady činily 3 684 tis. Kč, což odpovídá 103,3 % UR. Čerpání je vyšší oproti předchozímu roku o 899 tis. Kč. Navýšení bylo kryto z rezervního fondu na rozvoj činnosti knihovny.

K výraznější odchylce od finančního plánu nákladů nedošlo. Podrobný přehled je uveden v příloze *Rozbor nákladů a výnosů*.

6.3 Finanční majetek

Na běžném účtu bylo ke dni 31. 12. 2022 celkem 14 818 tis. Kč, na běžném účtu FKSP bylo 650 tis. Kč, pokladní hotovost včetně eurové pokladny činila 154 tis. Kč a peníze na cestě 0 Kč. Ceniny knihovna k 31. 12. 2022 neevidovala žádné.

6.4 Pohledávky a závazky

Pohledávky za odběrateli (účet 311) činily 45 tis. Kč, v roce 2021 byly ve výši 49 tis. Kč. Inventurní soupis pohledávek je uveden v příloze.

Závazky vůči dodavatelům (účet 321) činily 1 085 tis. Kč, v roce 2021 byly ve výši 313 tis. Kč. Závazky po splatnosti knihovna nemá. Inventurní soupis závazků je uveden v příloze.

Dotace a příspěvky neinvestiční

Tabulka 17 Přehled obdržných dotací neinvestičních k 31. 12. 2022

Orgán	Účel	Plnění v Kč
Jihomoravský kraj	Program podpory zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven	633 000,00
Jihomoravský kraj	Příspěvek na Muzejní noc	51 000,00
Ministerstvo kultury ČR	K 21, Integrační aktivity v KJM 2022	37 000,00
Ministerstvo kultury ČR	K 21, Expresivní terapie a programy TEEN	51 000,00
Ministerstvo kultury ČR	K 21, Toulky s Jiřím Mahenem III	20 000,00
Ministerstvo kultury ČR	VISK 3, Modernizace a zkvalitnění vybavení pracoviště	262 000,00
Ministerstvo kultury ČR	VISK 2, Vzdělávací programy pro knihovníky	48 000,00
Ministerstvo kultury ČR	VISK 2, Rekvalifikační kurz Knihovník pro děti	47 000,00
Ministerstvo kultury ČR	Projekty financované z NPO Učit tvořením	133 000,00
Ministerstvo kultury ČR	Projekty fin. z NPO Kreativní učení pro děti a mládež	65 000,00
Min. zahraničních věcí ČR	Brána jazyků otevřená 2022	210 000,00
MČ Brno-Slatina	Příspěvek na provoz, na knihovní fondy	30 000,00
MČ Brno-Kohoutovice	Příspěvek na knihovní fondy	35 000,00
MČ Brno-Kr. Pole	Příspěvek na knihovní fondy	50 000,00
MČ Brno-Černovice	Příspěvek na knihovní fondy	15 000,00
MČ Brno-Tuřany	Příspěvek na knihovní fondy	20 000,00
MČ Brno-Ořešín	Příspěvek na knihovní fondy	10 000,00
MČ Brno-Jundrov	Příspěvek na knihovní fondy	20 000,00
MČ Brno-Bohunice	Příspěvek na kulturní aktivity	22 000,00
MČ Brno-Líšeň	Příspěvek na knihovní fondy	30 000,00
MČ Brno-Starý Lískovec	Příspěvek na knihovní fondy	10 000,00
MČ Brno-Ivanovice	Příspěvek na knihovní fondy	10 000,00
MČ Brno-Medlánky	Příspěvek na knihovní fondy	10 000,00
MČ Brno-Vinohrady	Příspěvek na knihovní fondy	50 000,00
MČ Brno-Žebětín	Příspěvek na knihovní fondy	20 000,00
MČ Brno-Maloměřice Obrány	Příspěvek na knihovní fondy	10 000,00
MČ Brno-Žabovřesky	Příspěvek na knihovní fondy	30 000,00
MČ Brno-Nový Lískovec	Příspěvek na knihovní fondy	25 000,00
MČ Brno-jih	Příspěvek na knihovní fondy	20 000,00
MČ Brno-Bystrc	Příspěvek na knihovní fondy	60 000,00
MČ Brno-Chrlice	Příspěvek na knihovní fondy	12 000,00
MČ Brno-Komín	Příspěvek na knihovní fondy	10 000,00
Evropská komise	Zřízení hostitelských struktur pro informační střediska informační sítě EUROPE DIRECT – provoz střediska	676 878,71

6.5 Investice

Knihovna koupila nový služební automobil Fiat Doblo Combi za 634 tis. Kč. Za zpracování podkladů pro žádost o dotační podporu z IROP jsme zaplatili 59 tis. Kč, za konzultace k témuž projektu na edukační centra pro pobočky jsme dali 2 tis. Kč. Zpracování projektové dokumentace IROP Kobližná stálo 655 tis. Kč, zpracování restaurátorského průzkumu a restaurátorského záměru k sošce Madony na fasádě na ul. Poštovské 29 tis. Kč, zpracování projektové dokumentace Kleinův palác 107 tis. Kč, zpracování projektové dokumentace Kohoutovice 357 tis. Kč.

Tyto kapitálové výdaje byly kryty z transferu na pořízení dlouhodobého majetku od zřizovatele. Knihovna dále pořídila kopírovací stroj Develop ineo black, formát A3 s dotykovým panelem a skenováním do účtárny za 45 tis. Kč, který se využívá při zpracovávání účetních dokladů v GINIS. Z předchozího roku pokračuje investiční akce modernizace vstupu Kobližná, za kterou jsme zaplatili 923 tis. Kč. Z nehmotného majetku je to vytvoření a implementace nových webových stránek pro KJM. Transfer na pořízení dlouhodobého majetku od zřizovatele na projektové práce na 3 projekty z IROP byl ve výši 1 208 tis. Kč.

6.6 Fondy

Fond investic

Tvorba ve výši 2 214 tis. Kč přiděl z odpisů z DHM a DNM, transfer na investice od zřizovatele 1 208 tis. Kč, čerpání ve výši 2 810 tis. Kč na financování investičních výdajů, 741 tis. Kč odvod do rozpočtu zřizovatele, 277 tis. Kč navýšení prostředků určených na financování údržby a oprav majetku, 1 208 tis. Kč financování investičních výdajů z transferu od zřizovatele.

Rezervní fond

Tvorba ze zlepšeného výsledku hospodaření 0,5 tis. Kč, peněžní dar 10 tis. Kč, převedeno dědictví po panu Josefu Adamkovi ve výši 3 487 tis. Kč (zůstatky na jeho peněžních fondech, přeplatky), čerpání 1 624 tis. Kč na další rozvoj činnosti, 107 tis. Kč na úhradu nákladů spojených s dědictvím po panu Adamkovi, 10 tis. Kč čerpání peněžního daru na nákup knihovního fondu pro pobočku Komárov.

Fond odměn

Nebyl tvořen ani čerpán.

Fond kulturních a sociálních potřeb

Tvorba – přiděl do fondu na vrub nákladů ve výši 955 tis. Kč, čerpání ve výši 940 tis. Kč na úhradu potřeb zaměstnanců, z toho: 769 tis. Kč na stravování, 113 tis. Kč na kulturu, tělovýchovu a sport a 58 tis. Kč na nepeněžní dary.

Účetní stav ve fondech organizace k 31. 12. 2022:

Fond investic	3 424 tis. Kč
Rezervní fond	2 755 tis. Kč
Fond odměn	542 tis. Kč
Fond kulturních a sociálních potřeb	626 tis. Kč

6.7 Seznam inventur

Dle plánu inventur byl zjištěn skutečný stav majetku a závazků a ostatních inventarizačních položek aktiv a pasiv a podrozvahy, který je zaznamenán v inventurních soupisech. Inventarizační zpráva za rok 2022 je uvedena **v příloze**.

Zpracovala: Ing. Irena Antošová
V Brně dne 1. února 2023

Schválila: Ing. Libuše Nivnická

SEZNAM PŘÍLOH

Výkaz o zaměstnancích a platech
Organizační schéma
Přehled o vykonaných kontrolách 2022

Ekonomické přílohy:

Plnění rozpočtu k 31. 12. 2022
Rozvaha k 31. 12. 2022
Výkaz zisku a ztráty k 31. 12. 2022
Příloha k 31. 12. 2022
Přehled o změnách vlastního kapitálu k 31. 12. 2022
Přehled o peněžních tocích k 31. 12. 2022
Rozbor nákladů a výnosů k 31. 12. 2022
Inventarizační zpráva za rok 2022

Plán tvorby a čerpání peněžních fondů k 31. 12. 2022
Inventurní soupis závazků k 31. 12. 2022
Inventurní soupis pohledávek k 31. 12. 2022

SEZNAM ZKRATEK

KJM – Knihovna Jiřího Mahena v Brně
ÚK – Ústřední knihovna
ED – Středisko Europe Direct
MP – Mahenův památník
KDM – Knihovna pro děti a mládež
CDČ – Centrum dětského čtenářství
HK – Hudební knihovna
NK – Nákupní komise
NK ČR – Národní knihovna České republiky
VF – Výměnný fond
MA21 – Mahenova akademie pro 21. století
SKIP – Svaz knihovníků a informačních pracovníků
MK ČR – Ministerstvo kultury České republiky
NK ČR – Národní knihovna České republiky
MČ – Městská část
MMB – Magistrát města Brna
JMK – Jihomoravský kraj

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Statistika KULT – výběr; srovnání let 2021 a 2022.....	9
Tabulka 2 Porovnání výkonů mezi ÚK a pobočkami v letech 2021 a 2022	10
Tabulka 3 Nejpůjčovanější tituly e-knih za rok 2022.....	22
Tabulka 4 Statistika využitelnosti databáze Anopress v roce 2022 (NK ČR)	23
Tabulka 5 Statistika využitelnosti databáze PressReader v roce 2022 (NK ČR).....	23
Tabulka 6 Statistika knihovního fondu za rok 2022.....	24
Tabulka 7 Rozpočet na nákup knihovních fondů v roce 2022.....	26
Tabulka 8 Srovnání rozpočtu na nákup knihovních fondů mezi lety 2017 až 2022.....	26
Tabulka 9 Nákup knih a periodik z příspěvků městských částí v roce 2022.....	27
Tabulka 10 KJM na sociálních sítích - počty sledujících v roce 2022	39
Tabulka 11 Struktura a počty zaměstnanců ke konci sledovaného období.....	44
Tabulka 12 Přírůstky a úbytky zaměstnanců za sledované období (podle struktury zaměstnanců). 44	
Tabulka 13 Důvody rozvázání pracovního poměru v roce 2022	44
Tabulka 14 Průměrný plat dle profesí v roce 2022.....	45
Tabulka 15 Počet obsazených funkčních míst KJM v jednotlivých platových třídách v roce 2022....	45
Tabulka 16 Vývoj ceny tepla za 1 GJ v letech 2021 a 2022.....	53
Tabulka 17 Přehled obdržených dotací neinvestičních k 31. 12. 2022	54